

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΟ-ΟΥΚΡΑΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2011

Κίεβο, Ιούνιος 2012

Χάρτης Ουκρανίας

Περιεχόμενα

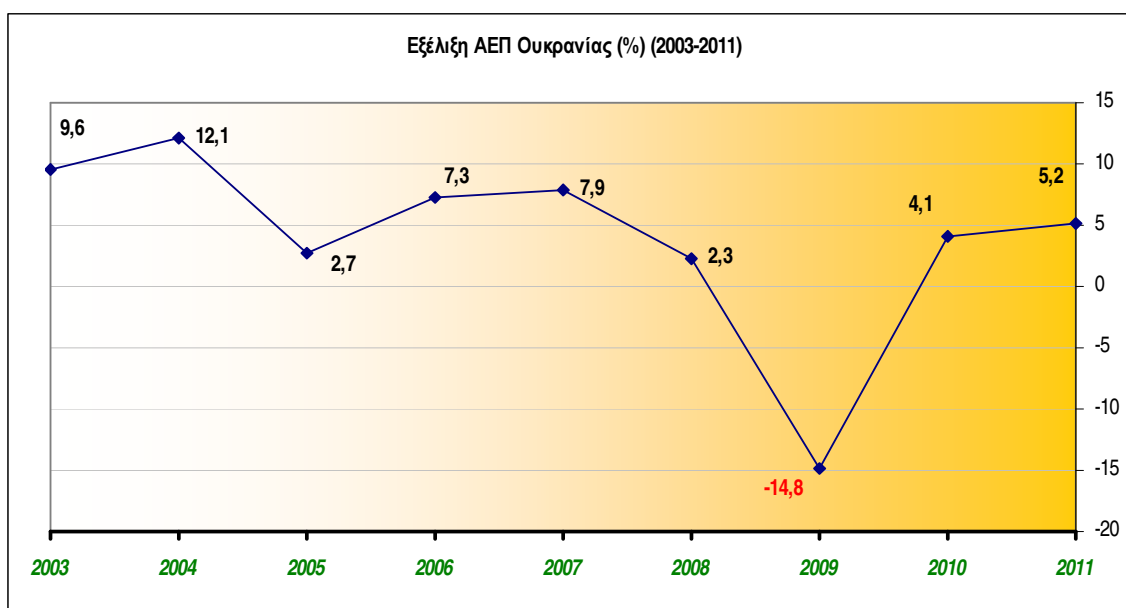
A.	Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ.....	4
1.	Επιδόσεις εθνικής οικονομίας.....	4
1.1.	Αγροτική παραγωγή.....	5
1.2.	Βιομηχανική παραγωγή.....	6
1.3.	Κατασκευές.....	7
1.4.	Υπηρεσίες - Εμπόριο.....	8
2.	Δημόσια οικονομικά - Ιδιωτικοποιήσεις.....	8
3.	Ισοζύγιο πληρωμών.....	10
4.	Πληθωρισμός - Κατανάλωση.....	11
5.	Νομισματική πολιτική - Συναλλαγματική ισοτιμία - Τράπεζες.....	13
6.	Ανεργία - Μισθοί / Εισόδημα / Κατά κεφαλήν ΑΕΠ.....	15
7.	Εξωτερικό εμπόριο αγαθών.....	17
7.1.	Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών.....	18
7.2.	Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών.....	20
8.	Εξωτερικό εμπόριο υπηρεσιών.....	23
9.	Ξένες άμεσες επενδύσεις.....	25
10.	Σχέσεις με Ευρωπαϊκή Ένωση και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.....	27
11.	Ενεργειακές εξελίξεις.....	28
B.	ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ.....	30
1.	Διμερές συμβατικό πλαίσιο – Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας.....	30
2.	Διμερές εμπόριο αγαθών.....	31
2.1.	Ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία.....	32
2.2.	Προοπτικές για τις ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία.....	34
2.3.	Ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία.....	36
3.	Διμερές εμπόριο υπηρεσιών.....	37
4.	Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Ουκρανία.....	38
5.	Τουρισμός.....	39
6.	Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους εξαγωγείς / επενδυτές.....	39
7.	Συμπεράσματα.....	43

A. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

1. Επιδόσεις εθνικής οικονομίας

Κατόπιν μιας δεκαετίας υψηλής ανάπτυξης, η ουκρανική οικονομία, επηρεασμένη σαφώς από την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση εισήλθε, κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2008, σε ύφεση (2,3% ανάπτυξη για το 2008), η οποία διήρκεσε και για ολόκληρο το 2009 (-14,8%). Το 2010 ήταν έτος ανάκαμψης από τη βαθιά ύφεση του προηγούμενου έτους για την οικονομία της Ουκρανίας (4,1%).

Το 2011, η οικονομική ανάπτυξη της Ουκρανίας κινήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα σημειώνοντας την καλύτερη επίδοση της τελευταίας τετραετίας, λόγω της αυξανόμενης εσωτερικής καταναλωτικής και επενδυτικής ζήτησης και των ευνοϊκών οικονομικών συγκυριών, κατά το πρώτο εξάμηνο, και μιας εξαιρετικής εσοδείας σιτηρών, το δεύτερο εξάμηνο. Οι οικονομικές δραστηριότητες ελαττώθηκαν μόνο στο τέλος του έτους σε συνέχεια της μείωσης της εξωτερικής ζήτησης για ουκρανικά προϊόντα, λόγω της επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας / Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

Συγκεκριμένα, το 2011, η οικονομία της Ουκρανίας επεκτάθηκε κατά 5,2% ακολουθώντας μια σταθεροποιητική και ελαφρά ανοδική πορεία σε σχέση με το 2010. Κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, η βιομηχανία ήταν η κινητήριος δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης, με τη βιομηχανική παραγωγή να αυξάνεται κατά 7,6% εντός του 2011. Κύριος μοχλός στην αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής ήταν η επέκταση της παραγωγής των εξαγωγικών κλάδων όπως η μεταλλουργία, η κατασκευή μηχανών, η χημική και η πετροχημική βιομηχανία.

Κατά το δεύτερο εξάμηνο, η σκυτάλη του κινητήριου μοχλού της ανάπτυξης της Ουκρανίας πέρασε στην αγροτική παραγωγή, λόγω μιας εξαιρετικής εσοδείας σιτηρών, της μεγαλύτερης από το 1991, αυξημένης κατά 44,3% από το προηγούμενο

έτος. Η αύξηση της αγροτικής παραγωγής υποβοηθήθηκε πάντως και από την αύξηση και των άλλων εσοδίων ήτοι των ζαχαρότευτλων, των λαχανικών και της πατάτας.

1.1. Αγροτική παραγωγή

Η αγροτική παραγωγή στην Ουκρανία για το 2011 γνώρισε ιδιαίτερα αυξητικές τάσεις. Συγκεκριμένα, μετά τη μείωση κατά -1,5% που υπέστη η αγροτική παραγωγή το 2010, η οποία ήταν αποτέλεσμα της μείωσης της παραγωγής των αγροτικών επιχειρήσεων κατά -1,4% και των αγροτικών νοικοκυριών κατά -1,6%, το 2011, με κινητήρια δύναμη την εξαιρετική εσοδεία σιτηρών η οποία ήταν η μεγαλύτερη από το 1991 και ανήλθε σε 56,8 εκατ. τόνους, αυξημένη κατά 44,3% από το προηγούμενο έτος, η αγροτική παραγωγή αυξήθηκε κατά 17,5% σε σχέση με το 2010. Η αύξηση της γεωργικής παραγωγής ανήλθε σε 28,2% και της ζωικής παραγωγής σε 2,5%.

Όσον αφορά στη λοιπή φυτική παραγωγή, η παραγωγή ζαχαρότευτλων αυξήθηκε κατά 36,3% (σε 18,7 εκατ. τόνους), ηλιόσπορων κατά 28% (σε 8,7 εκατ. τόνους), πατάτας κατά 29,6% (σε 24,3 εκατ. τόνους) και λαχανικών κατά 21,1% (σε 9,8 εκατ. τόνους).

Όσον αφορά στη ζωική παραγωγή, η παραγωγή κρέατος αυξήθηκε κατά 3,6% (σε 3 εκατ. τόνους), η παραγωγή αυγών κατά 9,6% (σε 18,7 εκατ. τόνους) και η παραγωγή γάλακτος μειώθηκε κατά -1,4% (σε 11 εκατ. τόνους).

Η αύξηση της παραγωγής σιτηρών ήταν από τους κύριους λόγους συγκράτησης του πληθωρισμού στην Ουκρανία στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων εννέα ετών – καθώς η αυξημένη προσφορά των αγροτικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά οδήγησε στη μείωση των τιμών στο αλεύρι, τα λαχανικά και τη ζάχαρη κατά τους τελευταίους μήνες του έτους – και αύξησης των αποθεμάτων σιτηρών στη χώρα κατά 60% από το προηγούμενο έτος. Κατάφερε μάλιστα να αντισταθμίσει τον αντίκτυπο που είχε η επιβράδυνση της βιομηχανικής ανάπτυξης στο ΑΕΠ, κατά το δεύτερο εξάμηνο.

Οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων της Ουκρανίας αυξήθηκαν κατά 30% σε USD 10 δισ. το 2011 και το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου αγροτικών προϊόντων έφτασε σχεδόν σε USD 4,8 δισ. από USD 3,08 δισ. το 2010, με την Ουκρανία να συμπεριλαμβάνεται στους τρεις πρώτους εξαγωγείς σιτηρών στον κόσμο, ούσα πρώτη στις εξαγωγές κριθαριού και έκτη στις εξαγωγές σίτου. Παρά ταύτα, οι εξαγωγικοί δασμοί περιόρισαν την πραγματική δυναμική των εξαγωγών σιτηρών με αποτέλεσμα η αγροτική παραγωγή να μη συνδράμει τα μέγιστα στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου της Ουκρανίας.

Σύμφωνα με δηλώσεις των υπευθύνων, από 1^{ης} Ιανουαρίου 2013 πρόκειται να αρθεί η απαγόρευση αγοραπωλησίας αγροτικής γης. Παρά ταύτα, οι ξένοι επενδυτές οι οποίοι ασχολούνται με τη γεωργία στην Ουκρανία και σήμερα εκμισθώνουν τα εδάφη από πολλούς μικρούς ιδιοκτήτες, δεν φαίνεται ότι θα καταφέρουν να αποκτήσουν το δικαίωμα ιδιοκτησίας γης, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως αγροτική, επειδή το δικαίωμα αγοράς φαίνεται ότι θα περιοριστεί μόνο σε Ουκρανούς πολίτες.

Επίσης, ειδικοί της αγοράς προβλέπουν ότι οι αρχικές μεταβιβάσεις γαιών θα είναι ιδιαίτερα περίπλοκες λόγω διοικητικών, νομικών και γραφειοκρατικών προβλημάτων. Πάντως, η άρση της απαγόρευσης αγοραπωλησίας αγροτικής γης,

ακόμη και αν αφορά μόνο σε Ουκρανούς αγοραστές, θα έχει μάλλον σημαντικό αντίκτυπο στο εν πολλοίς ανεκμετάλλευτο ακόμη δυναμικό της ουκρανικής γεωργίας.

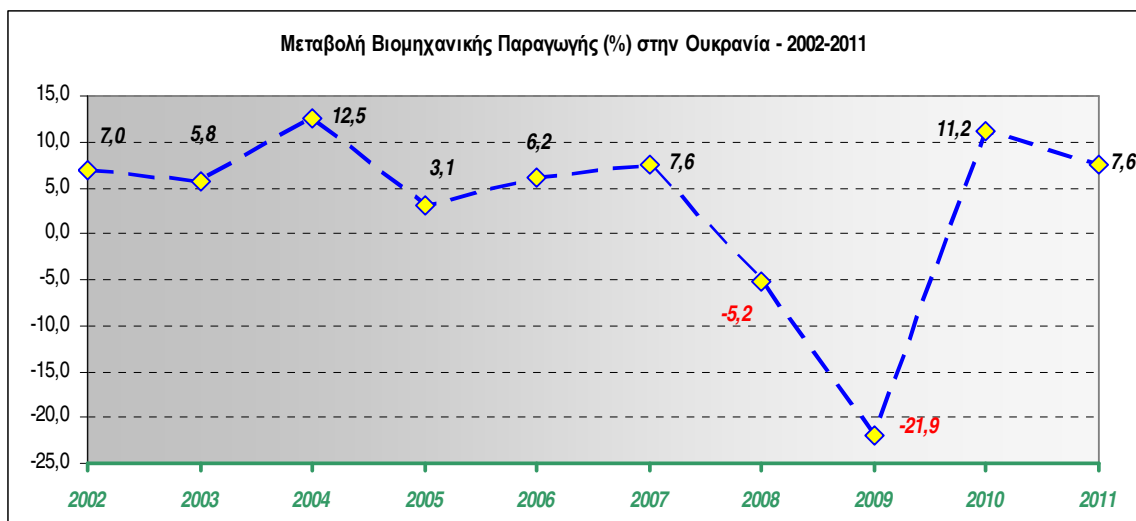
Σημειώνεται ότι το ένα τέταρτο του παγκοσμίου συνόλου των γαιών με εύφορο μαυρόχωμα βρίσκεται στην Ουκρανία ενώ τα 42 εκατ. από τα 60 εκατ. εκτάρια της έκτασης της χώρας είναι αγροτική γη. Το 2011 η αγροτική παραγωγή κάλυψε περίπου το 9,6% του ΑΕΠ της χώρας και το περιθώριο ανάπτυξης της παραμένει ιδιαίτερα υψηλό.

1.2. Βιομηχανική παραγωγή

Ο βιομηχανικός τομέας, μετά από το ιδιαίτερα δυσμενές 2009, όταν η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε κατά -21,9% και αποτέλεσε τον κύριο παράγοντα της ύφεσης στη χώρα, παρουσίασε για το 2010 αύξηση κατά 11,2%, κυρίως λόγω της χαμηλής βάσης σύγκρισης του 2009. Το 2011, η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 7,6%.

Για το πρώτο μισό του 2011, η βιομηχανία ήταν η κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης της Ουκρανίας. Στη θετική αυτή τάση, σημαντικό ρόλο έπαιξε η αύξηση στον όγκο παραγωγής των εξαγωγικών βιομηχανικών κλάδων της Ουκρανίας όπως η μεταλλουργία, η κατασκευή μηχανών, η χημική και η πετροχημική βιομηχανία.

Η επιβράδυνση στις ίδιες, όμως, εξαγωγικές βιομηχανίες, λόγω της μείωσης στην εξωτερική ζήτηση, ήταν ο κύριος λόγος για τη συρρίκνωση στη βιομηχανική παραγωγή κατά το δεύτερο εξάμηνο.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας/Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

Εξ αυτών, η κατασκευή μηχανών είχε την υψηλότερη ανάπτυξη, σημειώνοντας αύξηση κατά 17,2% από το 2011. Η αυξητική τάση του κλάδου της μηχανουργίας οφείλεται κυρίως στην υψηλή εσωτερική ζήτηση με σκοπό τις επενδύσεις ιδιαίτερα στη γεωργία. Σημειωτέον ότι, εντός του 2011, η παραγωγή τρακτέρ, σβαρνών, και σπορέων αυξήθηκε κατά 26,8%, 55,7% και 74,5% αντίστοιχα. Επίσης, θετική συγκυρία για τον κλάδο ήταν και η αντίστοιχη εξωτερική ζήτηση,

ειδικά από τη Ρωσία. Η ζήτηση για προϊόντα μηχανουργίας μειώθηκε στο τέλος του 2011, λόγω της επιδείνωσης της διεθνούς οικονομικής κατάστασης αλλά και της ολοκλήρωσης των γεωργικών εργασιών.

Η χημική και πετροχημική βιομηχανική παραγωγή γνώρισε επίσης υψηλή ανάπτυξη κατά το 2011. Τα ευρύτερα διακινούμενα προϊόντα του κλάδου για το έτος ήταν τα ορυκτά λιπάσματα τα οποία γνώρισαν σημαντική ζήτηση κατά το πρώτο εξάμηνο. Το φθινόπωρο, οι διεθνείς τιμές για τα λιπάσματα άρχισαν να μειώνονται αλλά η θετική συγκυρία με την ανάπτυξη της ζήτησης για την εσωτερική αγροτική παραγωγή συνεισέφερε στην επίτευξη υψηλής ανάπτυξης (14,4% από το προηγούμενο έτος) για τον κλάδο.

Το 2011, η μεταλλουργία στην Ουκρανία αναπτύχθηκε, με διακυμάνσεις, κατά 8,9%. Κατά το οκτάμηνο ο κλάδος είχε ευνοϊκή πορεία λόγω υψηλής εξωτερικής και εσωτερικής ζήτησης, φτάνοντας τον Αύγουστο σε αύξηση κατά 19,8%. Τους επόμενους μήνες, όμως, η ζήτηση άρχισε να φθίνει και το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο η μεταλλουργική παραγωγή μειώθηκε από τους αντίστοιχους μήνες του 2010 κατά -1,4% και -4,1% αντίστοιχα.

Η υψηλή τιμή του φυσικού αερίου οδήγησε πολλές βιομηχανίες να στραφούν προς τον άνθρακα για τις ενεργειακές τους ανάγκες. Η αυξημένη ζήτηση άνθρακα, συνεπώς, ήταν ο κύριος λόγος για την ανάπτυξη του εξορυκτικού κλάδου κατά 7,2% (με το Δεκέμβριο να φτάνει το 7,7%). Επίσης, ένας δεύτερος λόγος ήταν ότι οι επενδύσεις εκσυγχρονισμού που έγιναν στις βιομηχανίες εξόρυξης άνθρακα, τις κατέστησαν ικανές για αύξηση της παραγωγής τους.

Η παραγωγή και η διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και νερού αυξήθηκε κατά 5,3%, καθώς το Δεκέμβριο του 2011 η ασυνήθης υψηλή ατμοσφαιρική θερμοκρασία οδήγησε σε μείωση της παραγωγής κατά -5,4% από το Δεκέμβριο του 2010.

Από την άλλη πλευρά, η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής για το 2011 θα μπορούσε να ήταν μεγαλύτερη αν δεν είχε περιοριστεί από τη μείωση στην παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ) και προϊόντων διύλισης πετρελαίου, λόγω της διακοπής και περιοδικών παύσεων λειτουργίας ορισμένων διυλιστηρίων. Τέλος, η βιομηχανία τροφίμων και χάρτου γνώρισαν μικρές μειώσεις στην παραγωγή.

Για το 2011, η βιομηχανική παραγωγή κάλυψε το 28% του ΑΕΠ της χώρας.

1.3. Κατασκευές

Οι κατασκευές στην Ουκρανία ήταν το μεγαλύτερο θύμα της χρηματοοικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα με αποκορύφωμα το 2009. Συγκεκριμένα, το 2008, η δραστηριότητα στις κατασκευές μειώθηκε κατά -15,8%, το 2009 κατά -48,2% και το 2010 κατά -5,4%. Ταυτόχρονα, όπως είναι φυσικό, σημειώθηκε μια απότομη μείωση των τιμών των ακινήτων, τα οποία είχαν ανέλθει σε δυσθεώρητα ύψη έως το 2008, παντελώς αναντίστοιχα με το βιοτικό επίπεδο και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ όπως τουλάχιστον αυτά καταγράφονται επισήμως.

Το 2011, ο κατασκευαστικός τομέας γνώρισε σταδιακή ανάκαμψη κατά 11% και κάλυψε το 3,6% του ΑΕΠ. Η αύξηση στις κατασκευές σημειώθηκε κυρίως λόγω του υψηλού επιπέδου κυβερνητικής χρηματοδότησης με σκοπό την κατασκευή

υποδομών για το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου του 2012, οι οποίες περιελάμβαναν γέφυρες, αυτοκινητοδρόμους, διαδρόμους προσγειώσεως αεροδρομίων, στάδια, θερματικούς σταθμούς αεροδρομίων κ.α. Το 2011, στην Ουκρανία, κατασκευάστηκαν και ανακαινίστηκαν 1.700 χλμ. δημοσίων οδών, ενώ το 2009 μόλις 92 χλμ. και το 2010, 973 χλμ.

1.4. Υπηρεσίες - Εμπόριο

Η αύξηση των πραγματικών μισθών και η παρεπόμενη αύξηση της εσωτερικής ζήτησης κατά το 2011 καθώς και η προετοιμασία για το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου του 2012 οδήγησαν σε αύξηση του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου και της αξίας των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν στους καταναλωτές.

Ο κύκλος εργασιών του λιανικού εμπορίου για όλους τους λιανεμπόρους (ήτοι νομικά και φυσικά πρόσωπα) αυξήθηκε για το 2011 κατά 14,7% σε UAH 675 δισ. και ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων εστίασης κατά 11% σε UAH 21 δισ.

Ο όγκος των μεταφερομένων εμπορευμάτων στην Ουκρανία αυξήθηκε κατά 7,4% το 2011 σε 811,7 εκατ. τόνους και ο κύκλος εργασιών των μεταφορών εμπορευμάτων αυξήθηκε κατά 5,7% από το 2010 σε 426 δισ. τονοχιλιόμετρα. Οι μεταφορές με σιδηρόδρομο αυξήθηκαν κατά 11,7%, ενώ μειώθηκαν οι οδικές μεταφορές κατά -0,9%, οι υδάτινες μεταφορές κατά -18,2%, οι μεταφορές μέσω αγωγών κατά -0,4% και οι αεροπορικές μεταφορές κατά -3,2%.

Όσον αφορά στις επιβατικές μεταφορές, για το 2011, ο όγκος των επιβατών που μεταφέρθηκαν εντός της χώρας αυξήθηκε κατά 1,9% (μετά τη μείωση κατά -6% το 2010) σε περίπου επτά δισ. επιβάτες. Ο κύκλος εργασιών των επιβατικών μεταφορών αυξήθηκε κατά 3,3% σε 134 δισ. χιλιόμετρα επιβατών.

2. Δημόσια οικονομικά - Ιδιωτικοποιήσεις

Η δημοσιονομική πολιτική της Ουκρανίας για το 2011 χαρακτηρίστηκε από την περιορισμένη αύξηση των δημοσιονομικών δαπανών του Ενοποιημένου Προϋπολογισμού, ελλείψει πόρων χρηματοδότησης του ελλείμματος λόγω των δυσμενών συνθηκών εξωτερικού δανεισμού.

Για το μεγαλύτερο τμήμα του 2011, τα δημοσιονομικά έσοδα παρουσίασαν δυναμικότερα αποτελέσματα από τις δαπάνες και αυτό είχε ως αποτέλεσμα το έλλειμμα του Ενοποιημένου Προϋπολογισμού να πέσει σχεδόν στο μισό από εκείνο του 2010.

Το 2011, τα έσοδα του Ενοποιημένου Προϋπολογισμού ανήλθαν σε UAH 398,3 δισ. αυξημένα κατά 20,4% από το 2010 και κατά 3,5% μεγαλύτερα των προβλεφθέντων, κυρίως λόγω της αύξησης των φορολογικών εσόδων (ΦΠΑ: +8,3%, Φόρος επί εταιρικών κερδών: +4,5%, φόρος εισοδήματος: +2,8%). Ειδικά, τα έσοδα από ΦΠΑ συνεισέφεραν σταθερά για σχεδόν ολόκληρο το έτος – με την εξαίρεση Μαΐου και Ιουλίου – στην αύξηση των εσόδων, κυρίως λόγω της αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας και την εντατικοποίηση των ελέγχων, χωρίς όμως να λησμονείται ότι η φορολογική υπηρεσία καθυστέρησε και συνεχίζει να καθυστερεί

σοβαρά σημαντικά ποσά επιστροφής ΦΠΑ. Τα έσοδα από τη φορολογία των κερδών αυξήθηκαν λόγω της βελτίωσης της οικονομικής θέσης των επιχειρήσεων και τους αυξημένους ελέγχους και τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος λόγω της αύξησης των μισθών.

Οι δαπάνες του Ενοποιημένου Προϋπολογισμού αυξήθηκαν για το 2011 κατά 11,1% και ανήλθαν σε UAH 421,4 δισ. Η αύξηση ήταν κυρίως αποτέλεσμα κεφαλαιακών μεταβιβάσεων, πληρωμής δημοσίων υπαλλήλων και εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους (η συμμετοχή τους στην αύξηση ήταν 2,9%, 2,3% και 2% αντίστοιχα).

Το έλλειμμα του Ενοποιημένου Προϋπολογισμού της Ουκρανίας ανήλθε σε UAH 23,1 δισ. μειωμένο κατά 52,2% από το 2010 σε 1,7% του ΑΕΠ έναντι του προβλεφθέντος 2,7%, από 5,9% του ΑΕΠ το 2010. Παρά ταύτα, το έλλειμμα του ευρύτερου δημοσίου τομέα ανήλθε σε 4,4% του ΑΕΠ, μειωμένο σημαντικά από το 8,9% επί του ΑΕΠ για το 2009 και 7% για το 2010, αλλά χωρίς να επιτευχθεί ο στόχος του 3,5% που είχε τεθεί σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ο κύριος λόγος της αποτυχίας επίτευξης του εν λόγω στόχου ήταν τα ελλείμματα της Naftogaz και του Συνταξιοδοτικού Ταμείου λόγω της άρνησης από την Κυβέρνηση της αύξησης της τιμής του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά και της καθυστέρησης στην υλοποίηση των συνταξιοδοτικών μεταρρυθμίσεων, αντίστοιχα.

Με σκοπό τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, ώστε να εκσυγχρονισθεί η φορολογική νομοθεσία, να αυξηθούν τα δημοσιονομικά έσοδα και να ενισχυθούν τα συνταξιοδοτικά ταμεία και άλλα κοινωνικά προγράμματα που επλήγησαν από την ύφεση, το Δεκέμβριο του 2010, το Ουκρανικό Κοινοβούλιο ψήφισε το νέο Φορολογικό Κώδικα, κατόπιν μειζόνων διαβουλεύσεων, εντόνων διαμαρτυριών από τους μικρομεσαίους επιχειρηματίες και άρνησης του Πρόεδρου της Ουκρανίας, κ. V. Yanukovich, να υπογράψει το πρώτο νομοσχέδιο.

Παρά ταύτα κατά το 2011 και στη συνέχεια και το 2012, σωρεία τροπολογιών κατατέθηκαν για την τροποποίηση του εν λόγω Φορολογικού Κώδικα, καθώς το αρχικό κείμενο θεωρήθηκε ότι περιείχε πολλαπλές ασάφειες ενώ υπήρξε η βούληση να μεταβληθούν, για διάφορους λόγους, διάφορα σημεία του Νόμου. Χαρακτηριστικό είναι ότι το πρώτο πεντάμηνο μετά την θέση σε ισχύ του Φορολογικού Κώδικα είχαν κατατεθεί 518 τροπολογίες.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του νέου Κώδικα αποβλέπουν στη μείωση του αριθμού των φόρων, των φορολογικών συντελεστών επί των κερδών των εταιρειών και του ΦΠΑ, την αύξηση της φορολογίας των φυσικών προσώπων, τη φορολόγηση των μη-μόνιμων κατοίκων με ίδιο τρόπο με τους μόνιμους, μεταβολές στη χρήση του συστήματος απλοποιημένης φορολόγησης κ.α. Συγκεκριμένα για τη φορολόγηση των κερδών των επιχειρήσεων προβλέπεται σταδιακή μείωση του φορολογικού συντελεστή από 25% σε 16% το 2014, εκπτώσεις για ορισμένες εταιρικές δαπάνες, νέοι κανόνες απόσβεσης κ.α., για το φόρο εισοδήματος προσθήκη συντελεστή 17% για υψηλότερα εισοδήματα στον υπάρχοντα 15%, φορολόγηση των τόκων και μερισμάτων κατά 5%, φορολόγηση ακίνητης περιουσίας κ.α. για τον ΦΠΑ μείωση από 20% σήμερα σε 17% έως το 2014, εξαίρεση από ΦΠΑ σε νομικές συμβουλευτικές και ελεγκτικές υπηρεσίες, "αυτόματη" επιστροφή του ΦΠΑ κατόπιν κάλυψης ορισμένων κριτηρίων (η ελλιπής εφαρμογή του οποίου προκάλεσε

ιδιαίτερες συζητήσεις). Τέλος, ο Φορολογικός Κώδικας εισήγαγε ορισμένους νέους φόρους οι οποίοι ουσιαστικά αντικατέστησαν κάποιες επιβαρύνσεις (όπως ο ειδικός φόρος κατανάλωσης, ο περιβαλλοντικός φόρος ο τουριστικός φόρος κτλ.)

Παρά ταύτα, η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή παραμένουν σημαντικά προβλήματα για τις φορολογικές αρχές της Ουκρανίας τη στιγμή που, σύμφωνα με υπολογισμούς, έως και 50% του ΑΕΠ παραμένει ακόμη αδήλωτο και αφορολόγητο.

Κατά το 2011, το Ταμείο Κρατικής Περιουσίας (SPF) μετέφερε στον Προϋπολογισμό UAH 12,93 δισ. από έσοδα του Ταμείου, ποσό κατά 19,7% μεγαλύτερο από εκείνο που είχε προβλεφθεί. Το μεγαλύτερο μέρος εξ αυτών προήλθε από ιδιωτικοποιήσεις (περίπου UAH 11,49 δισ.) και τα υπόλοιπα καλύφθηκαν ως επί το πλείστον από έσοδα από μισθώσεις κρατικής περιουσίας και από μερίσματα.

Σημειωτέον, όμως, ότι περί τις UAH 10,575 εκ των εσόδων από ιδιωτικοποιήσεις προήλθαν από μια μόνο πηγή, την ιδιωτικοποίηση της ουκρανικής εταιρείας τηλεπικοινωνιών 'Ukrtelecom', η οποία πουλήθηκε στην Eric Services Ukraine (ESU), ενώ UAH 0,4 δισ. προήλθαν από την πώληση μεριδίου 25% της εταιρείας παραγωγής και διανομής ενέργειας 'Kyivenergo'.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Ιδιωτικοποιήσεων για την τετραετία 2011-2014, οι εισροές στον Προϋπολογισμό από τις ιδιωτικοποιήσεις και τη διαχείριση των κρατικών εταιρειών για την εν λόγω περίοδο θα φτάσει τις UAH 50-70 δισ. Κατόπιν της ολοκλήρωσης του Προγράμματος, το μερίδιο του κρατικού τομέα στην οικονομία θα μειωθεί σε 25-30% του ΑΕΠ. Η Κυβέρνηση σημείωσε ότι με το Πρόγραμμα αυτό θα ολοκληρωθούν οι ιδιωτικοποιήσεις οι οποίες συνεχίζονται επί εικοσαετία στη χώρα.

Στο τέλος του 2011, το μικτό – ήτοι το δημόσιο (άμεσο) και το εγγυημένο από το Κράτος – χρέος της Ουκρανίας ανήλθε σε USD 59,22 δισ. (UAH 473,12 δισ.) Αναλυτικά, το άμεσο εξωτερικό χρέος της χώρας ανήλθε σε USD 24,51 δισ. και το άμεσο εσωτερικό χρέος της χώρας σε UAH 161,47 δισ. ήτοι USD 20,21 δισ. Το συνολικό άμεσο δημόσιο χρέος για το 2011 ανήλθε σε UAH 357,27 δισ. (USD 44,72 δισ.). Το συνολικό εγγυημένο από το κράτος χρέος στο τέλος του 2011 ανήλθε σε UAH 115,85 δισ., ήτοι USD 14,50 δισ. (εσωτερικό USD 1,53 δισ. / εξωτερικό USD 12,97 δισ.)

Το μικτό – ήτοι το δημόσιο (άμεσο) και το εγγυημένο από το Κράτος – χρέος της Ουκρανίας αυξήθηκε εντός του 2011 κατά 9% σε απόλυτες τιμές αλλά μειώθηκε κατά 3,4% σε 36,2% του ΑΕΠ.

3. Ισοζύγιο πληρωμών

Το 2011, το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ανήλθε σε περίπου USD 9 δισ., ήτοι περίπου 5,5% του ΑΕΠ. Το έλλειμμα του 2011 ήταν τρεις φορές μεγαλύτερο από το έλλειμμα του 2010, το οποίο είχε ανέλθει σε περίπου USD 3 δισ. και σε 2% του ΑΕΠ.

Οι κύριοι λόγοι για την αύξηση του ελλείμματος είναι η αύξηση της εσωτερικής ζήτησης όσον αφορά σε εξοπλισμό – εν μέρει για την πραγματοποίηση διαφόρων έργων για το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα του 2012 και εν μέρει για την

ανανέωση του παγίου ενεργητικού ουκρανικών επιχειρήσεων – η οποία οδήγησε σε αύξηση των εισαγωγών, και η αύξηση στην αξία και τον όγκο των εισαγωγών φυσικού αερίου. (Για ανάλυση του εξωτερικού εμπορίου της Ουκρανίας βλ. Κεφ. Α.7).

Το πλεόνασμα του Ισοζυγίου Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων και Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών οφείλεται κυρίως στις εισερχόμενες δημιουργήθηκε κυρίως από σημαντικές εισροές επενδύσεων και δανειακών πόρων στην πραγματική οικονομία. Σύμφωνα με τον υπολογισμό της Κεντρικής Τράπεζας της Ουκρανίας, η καθαρή εισροή άμεσων επενδύσεων, όπως προσμετρούνται στο Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών, ανήλθε σε USD 7 δις. και ουσιαστικά καθόρισε το πλεόνασμα του Ισοζυγίου Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων και Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών.

Ισοζύγιο πληρωμών της Ουκρανίας 2010/2011 (εκατ. USD)

	2010	2011
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-3.018	-9.006
Εμπορικό ισοζύγιο και ισοζύγιο υπηρεσιών	-3.984	-8.918
Εξαγωγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών	69.255	88.844
Εισαγωγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών	-73.239	-97.762
Εμπορικό ισοζύγιο*	-8.388	-13.805
Εξαγωγές εμπορευμάτων	52.191	69.418
Εισαγωγές εμπορευμάτων	-60.579	-83.223
Ισοζύγιο υπηρεσιών	4.404	4.887
Εξαγωγές υπηρεσιών	17.064	19.426
Εισαγωγές υπηρεσιών	-12.660	-14.539
Ισοζύγιο εισοδημάτων	-2.009	-3.796
Εισροές	4.715	5.485
Εκροές	-6.724	-9.281
Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων	2.975	3.708
Εισροές	4.042	4.751
Εκροές	-1.067	-1.043
Συνολικό Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων και Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	1.664	8.570
Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων	187	98
Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	1.477	8.472
Άμεσες επενδύσεις	5.759	7.015
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	4.317	1.557
Άλλες επενδύσεις	-139	-2.555
Μικτά επίσημα διαθέσιμα	-8.460	2.455
Τακτοποιητέα στοιχεία	1.354	436

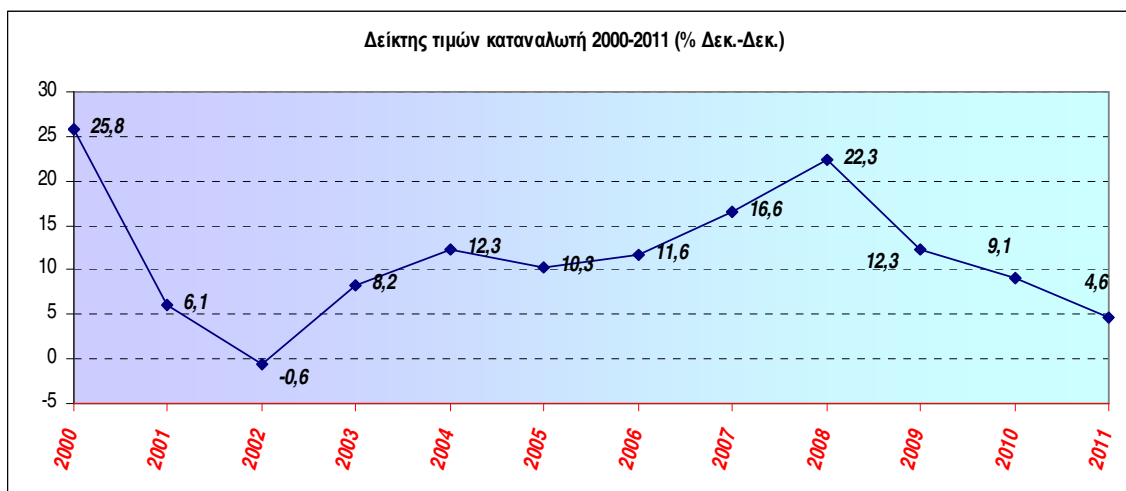
* Παρατηρούνται μικρές αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας και της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας λόγω διαφορών στη μεθοδολογία.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

4. Πληθωρισμός - Κατανάλωση

Σε συνέχεια της μείωσης από το υψηλότερο ποσοστό πληθωρισμού της τελευταίας δεκαετίας και ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά από την ανεξαρτητοποίηση της χώρας (2008: 22,3%), ο πληθωρισμός ακολούθησε την τάση επιβράδυνσης του 2009 (12,3%) και του 2010 (9,1%) φτάνοντας το 2011 στο 4,6%,

ακόμη χαμηλότερα και από τον αρχικά προβλεφθέντα από την Κυβέρνηση πληθωρισμό (8,9%) και στο χαμηλότερο πληθωρισμό της χώρας τα τελευταία εννέα έτη.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Κατά τη διάρκεια του έτους, οι τάσεις των τιμών δεν ήταν σταθερές. Κατά το πρώτο εξάμηνο, οι αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων και στα τιμολόγια των οργανισμών κοινής ωφελείας οδήγησαν σε επιτάχυνση του πληθωρισμού (1,4% το Μάρτιο, 1,3% τον Απρίλιο). Κατά το δεύτερο εξάμηνο, όμως, οι τιμές σταθεροποιήθηκαν με τη σημαντική αύξηση προσφοράς στην αγορά των τροφίμων λόγω των εξαιρετικά καλών εσοδειών στα σιτηρά, τα λαχανικά και τα φρούτα (αποπληθωρισμός -1,3% τον Ιούλιο και -0,4% τον Αύγουστο).

Συγκεκριμένα, κατά το πρώτο εξάμηνο, ο πληθωρισμός αυξήθηκε από 5,9% στις αρχές του έτους σε 11,9% τον Ιούνιο, λόγω της αύξησης των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και των δημοτικών υπηρεσιών καθώς και της εποχικής αύξησης στις τιμές των ακατέργαστων τροφίμων σε συνέχεια της σχετικά μικρής εσοδείας του 2010. Επίσης, ρόλο στην αύξηση των τιμών στην Ουκρανία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011 έπαιξαν και οι υψηλές τιμές στα τρόφιμα στις παγκόσμιες αγορές καθώς και η αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα, από 1ης Ιανουαρίου, από κοινού με την αύξηση της τιμής του πετρελαίου στις παγκόσμιες αγορές που έσπρωξε την τιμή των καυσίμων στην Ουκρανία υψηλότερα.

Κατά το δεύτερο εξάμηνο, η κατάσταση άλλαξε. Μετά τον αποπληθωρισμό του Ιουλίου και του Αυγούστου, η αύξηση στις τιμές καταναλωτή κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου – Δεκεμβρίου δεν υπερέβη μηνιαίως το 0,2%. Η μείζων μείωση των τιμών των ακατέργαστων τροφίμων ήταν ο κύριος παράγοντας που συνέβαλε στο χαμηλό ρυθμό αύξησης των τιμών καταναλωτή, ενώ και μια μείωση στις ρυθμιζόμενες τιμές (ιδιαίτερα στις τιμές της ζάχαρης και του υγροποιημένου φυσικού αερίου) συνέδραμαν στη συγκράτηση του πληθωρισμού. Επίσης, η συγκράτηση του υπέρπτοντος πληθωρισμού ο οποίος από 7,9% για το 2010 μειώθηκε σε 6,9% για το

2011 καθώς και η σταθερή ισοτιμία UAH / USD κατέστησαν επιβοηθητικοί παράγοντες.

Ο δείκτης βιομηχανικών τιμών παραγωγού για το 2011 ανήλθε σε 14,2% από 18,7% το 2010. Κατά το πρώτο εξάμηνο, η ανοδική τάση των τιμών των διεθνών αγορών και η αύξηση της εσωτερικής επενδυτικής ζήτησης οδήγησε σε απότομη αύξηση του δείκτη βιομηχανικών τιμών παραγωγού, φτάνοντας τον Φεβρουάριο σε 4,8% και τον Απρίλιο σε 3,4%, με αποτέλεσμα να φτάσει μόνο για τους πρώτους έξι μήνες σε 15,6%. Στο δεύτερο εξάμηνο, η παγκόσμια ζήτηση επιβραδύνθηκε και συνεπώς μειώθηκε η εξωτερική ζήτηση για εξαγόμενα προϊόντα της Ουκρανίας με αποτέλεσμα μειώσεις τον Οκτώβριο και το Δεκέμβριο (-1,8% και στους δύο μήνες).

Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό που ψηφίστηκε από το Ουκρανικό Κοινοβούλιο για το 2012, ο δείκτης τιμών καταναλωτή για το τρέχον έτος αναμένεται να φτάσει σε 7,9% και ο δείκτης βιομηχανικών τιμών παραγωγού σε 9,4%. Οι προβλέψεις για υψηλότερο πληθωρισμό βασίζονται στις λιγότερο αποδοτικές εσοδείες του 2012, στην προεκλογική δημοσιονομική χαλάρωση και στη μεταβολή των τιμολογίων των εταιρειών κοινής ωφέλειας μετά τις εκλογές.

Με τη σταδιακή αύξηση των εισοδημάτων, το ποσοστό των καταναλωτικών δαπανών για τρόφιμα για το 2011 μειώθηκε ενώ το ποσοστό των καταναλωτικών δαπανών για πολιτισμικές και μη-υλικές ανάγκες (αναψυχή, αθλητισμός, βελτίωση κατοικιών) αυξήθηκε. Παρά ταύτα, τα εισοδήματα, λόγω του μικρού τους μεγέθους, δαπανώνται ως επί το πλείστον για την κάλυψη πρώτων αναγκών και, συνεπώς, το ποσοστό των δαπανών σε τρόφιμα και μη-αλκοολούχα ποτά ανέρχεται σε άνω του μισού της συνολικής ατομικής κατανάλωσης (15,3% στην Ευρωζώνη).

Ποσοστά δαπανών ανά συστατικό του καλαθιού της νοικοκυράς σύμφωνα με τη Διεθνή Ταξινόμηση της Ατομικής Κατανάλωσης σύμφωνα με το Σκοπό - 2011, %

Περιγραφή	Ουκρανία	Ευρωζώνη	Γερμανία	Πολωνία
01. Τρόφιμα και μη-αλκοολούχα ποτά	53,6	15,3	12,1	21,5
02. Αλκοολούχα ποτά – Καπνικά προϊόντα	5,0	4,0	4,5	8,2
03 Ενδυση / Υπόδηση	7,5	6,7	5,3	4,1
04 Ενοίκια – Επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας	10,6	15,8	23,3	20,5
05 Ηλεκτρικές οικιακές συσκευές και βελτίωση κατοικιών	2,6	6,8	6,0	4,9
06 Προστασία της υγείας	3,6	4,2	4,3	4,7
07 Μεταφορές	4,4	15,6	15,4	10,3
08 Επικοινωνίες	3,3	3,2	2,8	3,2
09 Αναψυχή και πολιτισμός	2,1	9,5	11,9	7,5
10 Εκπαίδευση	1,7	1,2	1,0	1,4
11 Ξενοδοχεία και εστιατόρια	2,9	9,2	5,1	3,3
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	2,7	8,5	8,3	10,4

5. Νομισματική πολιτική - Συναλλαγματική ισοτιμία - Τράπεζες

Οι κύριοι στόχοι της νομισματικής πολιτικής της Ουκρανίας, εν μέσω της διεθνούς συγκυρίας του 2011, ήταν η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και του τραπεζικού συστήματος και η διασφάλιση της ανάπτυξης, κατά το δυνατόν

διατηρώντας τη σταθερότητα στην ισοτιμία UAH / USD, όπως επίσης η ελάττωση του επιπέδου δολαριοποίησης της οικονομίας και η μείωση των επιτοκίων.

Κατά το πρώτο εξάμηνο, λόγω σχετικά ευνοϊκών συνθηκών στις παγκόσμιες αγορές, η προσφορά συναλλάγματος αυξήθηκε και η Κεντρική Τράπεζα της Ουκρανίας κατάφερε να αυξήσει τα συναλλαγματικά αποθεματικά και να χαλαρώσει την αγορά συναλλάγματος. Το δεύτερο εξάμηνο, όμως, οι αυξημένοι εξωτερικοί χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι είχαν αρνητικό αντίκτυπο στις προσδοκίες των εταιρειών και οδήγησαν σε ευρύτερη ζήτηση συναλλάγματος.

Ο χαμηλότερος από τον προβλεφθέντα πληθωρισμός διασφάλισε την καλύτερη διατήρηση της αξίας των καταθέσεων των νοικοκυριών και είχε θετικό αντίκτυπο στην ισοτιμία UAH / USD ενώ η σταθερότητα στη συναλλαγματική ισοτιμία διατήρησε τις θετικές τάσεις στην πραγματική οικονομία της χώρας.

Από την αρχή του 2011, η προσφορά χρήματος (M3) επεκτάθηκε κατά UAH 87,6 δισ. ήτοι κατά 14,7% (αύξηση για το 2010: 22,7%) συνδράμοντας στον περιορισμό του πληθωρισμού και η νομισματική βάση ανήλθε σε UAH 239,9 δισ. αυξημένη κατά 6,3% κατά τη διάρκεια του έτους (αύξηση για το 2010: 15,8%).

Κατά τη διάρκεια του έτους, υπήρξε επίσης εντατικοποίηση του δανεισμού ως, μεταξύ άλλων, συνέπεια και της αύξησης των καταθέσεων. Έως το τέλος του έτους, οι καταθέσεις αυξήθηκαν κατά 18% (2010: 24,4%) σε UAH 491,8 δισ. και συγκεκριμένα κατά 17,2% σε εθνικό νόμισμα και κατά 19,2% σε συνάλλαγμα. Για το 2011, οι μακροπρόθεσμες καταθέσεις αυξήθηκαν κατά 24,6% ενώ οι βραχυπρόθεσμες καταθέσεις και οι καταθέσεις όψεως κατά 15,3% και 14,7% αντίστοιχα. Τα επιτόκια καταθέσεων σημείωσαν διακυμάνσεις κατά το 2011, με το μεσοσταθμικό επιτόκιο καταθέσεων να μειώνεται κατά 2,1 μονάδες σε 7,3%. Τα δάνεια στους μόνιμους κατοίκους αυξήθηκαν κατά 9,3% (2010: 1,3%) ανερχόμενα σε UAH 801,8 δισ. με τα δάνεια σε εθνικό νόμισμα να αυξάνονται κατά 21%. Για το 2011, τα δανειακά επιτόκια μειώθηκαν κατά 0,6 μονάδες σε 12,8%.

Η επίσημη μέση ισοτιμία της Γκρίβνας έναντι του Δολαρίου Η.Π.Α. για το 2011 ανήλθε σε 7,9676 UAH / USD, αυξημένη κατά 0,4% από την ισοτιμία του 2010, 7,9356 UAH / USD.

Η επίσημη μέση ισοτιμία της Γκρίβνας έναντι του Ευρώ για το 2011 ανήλθε σε 11,0918 UAH / EUR, αυξημένη κατά 5,3% από την ισοτιμία του 2010, 10,5329 UAH / EUR.

Τα συναλλαγματικά αποθεματικά της Ουκρανίας μειώθηκαν κατά 8,8% από USD 33,319 δισ. το 2010 σε USD 30,391 δισ. το 2011, αφού μέσα στο έτος άγγιξαν τα προ της κρίσης ανώτατα επίπεδα. Τα αποθεματικά σε Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα αυξήθηκαν κατά 125% από USD 8 εκατ. σε USD 17,9 εκατ. και τα αποθέματα χρυσού κατά 10,9% από USD 1,248 δισ. σε USD 1,385 δισ.

Την 1 Ιανουαρίου 2012, 176 τράπεζες είχαν άδεια τραπεζικής λειτουργίας στην Ουκρανία (1/1/2011: 176) και 21 βρίσκονταν σε εκκαθάριση (1/1/2011: 18). Εκ των 176 τραπεζών, 53 είχαν συμμετοχή ξένου κεφαλαίου και 22 ήταν αποκλειστικά ξένες τράπεζες (55 και 20 αντίστοιχα για το 2010). Το μερίδιο του ξένου κεφαλαίου στο εγκεκριμένο κεφάλαιο του συνόλου των τραπεζών ανήλθε για το 2011 σε 41,9% από 40,6% το 2010.

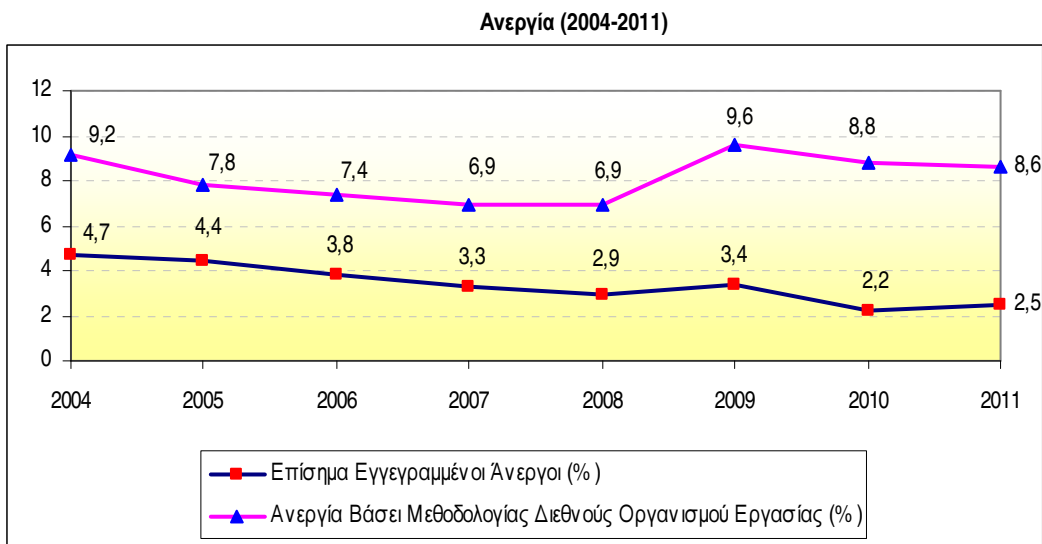
Τα έσοδα των ουκρανικών τραπεζών για το 2011 αυξήθηκαν κατά 4,3% σε σχέση με το 2010 σε UAH 142,8 δισ. και οι δαπάνες τους αυξήθηκαν κατά 0,4% σε UAH 150,5 δισ.

6. Ανεργία - Μισθοί / Εισόδημα / Κατά κεφαλήν ΑΕΠ

Η επίσημα καταγεγραμμένη ανεργία στη χώρα, κατά το 2011, αυξήθηκε κατά 0,3% και διαμορφώθηκε στο 2,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας σε ηλικία εργασίας, εγγεγραμμένου στην Κρατική Υπηρεσία Απασχόλησης. Η πορεία του εν λόγω δείκτη ήταν πτωτική για σχεδόν ολόκληρη την εν λόγω περίοδο (ήτοι τρίμηνο: 2,9%, εξάμηνο: 2,9%, εννιάμηνο: 2,6%). Οι άνεργοι σε ηλικία εργασίας, εγγεγραμμένοι στην Κρατική Υπηρεσία Απασχόλησης, ανήλθαν κατά μέσο όρο για το 2011 σε 505,3 χιλ. (2010: 452,1 χιλ.)

Η ανεργία, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO), μειώθηκε, για το 2011, κατά 0,2%, και έφτασε το 8,6% (τρίμηνο: 9,5%, εξάμηνο: 8,9%, εννιάμηνο: 8,5%). Οι άνεργοι σε ηλικία εργασίας, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, ανήλθαν κατά μέσο όρο για το 2011 σε 1,732 εκατ.

Όπως καθίσταται εμφανές και από τον παρακάτω πίνακα, η ανεργία στην Ουκρανία ακολουθούσε μια πτωτική πορεία για την περίοδο 2004-2008, η οποία ανακόπηκε το 2009 λόγω της ύφεσης στη χώρα.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Για το 2011, ο μέσος μηνιαίος μισθός στην Ουκρανία ανήλθε σε UAH 2.633. Οι υψηλότεροι μέσοι μηνιαίοι μισθοί καταβλήθηκαν στις αεροπορικές μεταφορές (UAH 8,472) και στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες (UAH 5,340) ενώ οι χαμηλότεροι στην αλιεία (UAH 1.369), στις επιχειρήσεις ξενίας και εστίασης (UAH

1.777) και στον τομέα υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικής πρόνοιας (UAH 1.778).

Σύμφωνα με την Στατιστική Επιτροπή της Ουκρανίας, ο μέσος ονομαστικός μισθός στη χώρα αυξήθηκε, το 2011, κατά 17,6% σε σύγκριση με το 2010, ενώ ο πραγματικός μισθός αυξήθηκε κατά 8,7%.

Ρυθμός Αυξήσεως Ονομαστικού και Πραγματικού Μισθού (2004 – 2011)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ονομαστικός Μισθός (μεταβολή από το προηγούμενο έτος, %)	27,5	36,7	29,2	29,7	33,7	5,5	20,0	17,6
Ονομαστικός Μισθός (UAH)	590	806	1.041	1.351	1.806	1.906	2.239	2.633
Πραγματικός Μισθός (μεταβολή από το προηγούμενο έτος, %)	23,8	20,3	18,3	12,5	6,3	-9,2	10,2	8,7

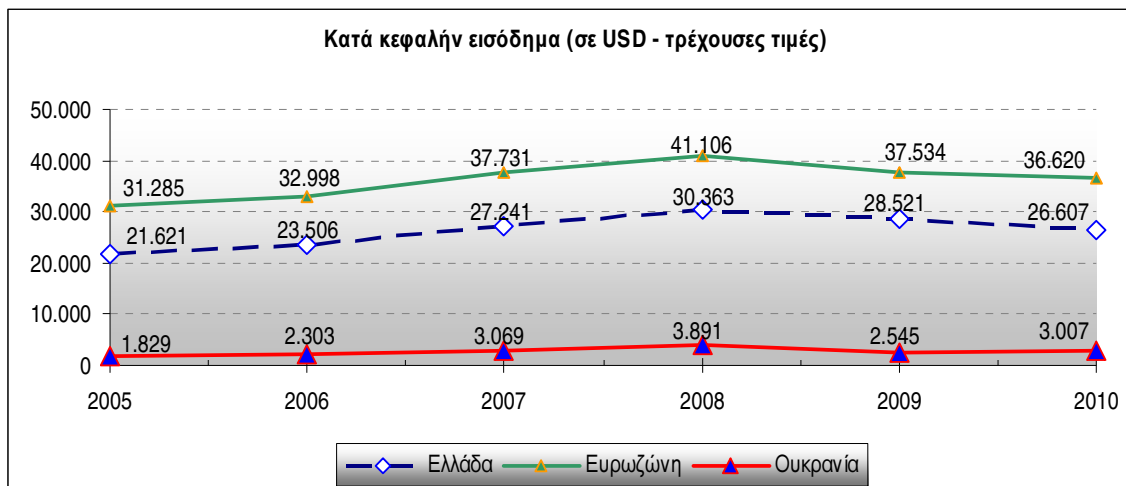
Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Το 2011 συνεχίστηκαν οι μεγάλες αποκλίσεις στο μέσο μισθό ανά γεωγραφική περιοχή της χώρας, με τους υψηλότερους μέσους μισθούς να καταγράφονται στην πόλη του Κιέβου (UAH 4.012), στην περιφέρεια του Donetsk (UAH 3.063), στην περιφέρεια του Dnipropetrovsk (UAH 2.790), στην περιφέρεια του Κιέβου (UAH 2.761) και στην περιφέρεια του Luhansk (UAH 2.742). Οι χαμηλότεροι μισθοί καταγράφηκαν στις περιφέρειες Chernihiv (UAH 1.974), Kherson (UAH 1.970) και Ternopil (UAH 1.871).

Σημειωτέον πάντως ότι οι μισθοί που καταγράφονται ως επίσημοι δεν αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά εισοδήματα των εργαζομένων, αφού πολύ συχνά τον επίσημο μισθό συνοδεύουν ποσά τα οποία καταβάλλονται ανεπισήμως, κατόπιν συνεννοήσεως του εργοδότη και του απασχολούμενου.

Επιπλέον, σημαντικός παράγοντας στο διαθέσιμο εισόδημα των Ουκρανών καταναλωτών και στην υποστήριξη της εσωτερικής ζήτησης είναι και τα ιδιωτικά εμβάσματα που εισέρχονται στην Ουκρανία από το εξωτερικό. Τα εμβάσματα για το 2011 ανήλθαν σε περίπου USD 6,056 δισ. αυξημένα από το 2010 κατά 19,1%, με την Ελλάδα να κατατάσσεται τέταρτη μεταξύ των χωρών προέλευσης συνεισφέροντας στο σύνολο των εμβασμάτων USD 341,4 εκατ. (5,6% του συνόλου / 12,5% αύξηση από το 2012) μετά την πρώτη Ρωσία (USD 1,987 δισ. / αύξηση 32,8%), τις Η.Π.Α. (USD 613 εκατ. / αύξηση 10,1%) και τη Γερμανία (USD 423 εκατ. / αύξηση 7%).

Τέλος, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Παγκόσμιας Τράπεζας (στοιχεία έως το 2010), εμφανής καθίσταται η απόσταση της – επίσημης τουλάχιστον – οικονομίας της Ουκρανίας σε σχέση με εκείνη της Ευρωζώνης αλλά και της Ελλάδος. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ουκρανίας ήταν, το 2010, κατά σχεδόν 9 φορές μικρότερο από εκείνο της Ελλάδος και κατά 12 φορές μικρότερο από εκείνο της Ευρωζώνης.

Πηγή: World Bank

7. Εξωτερικό εμπόριο αγαθών

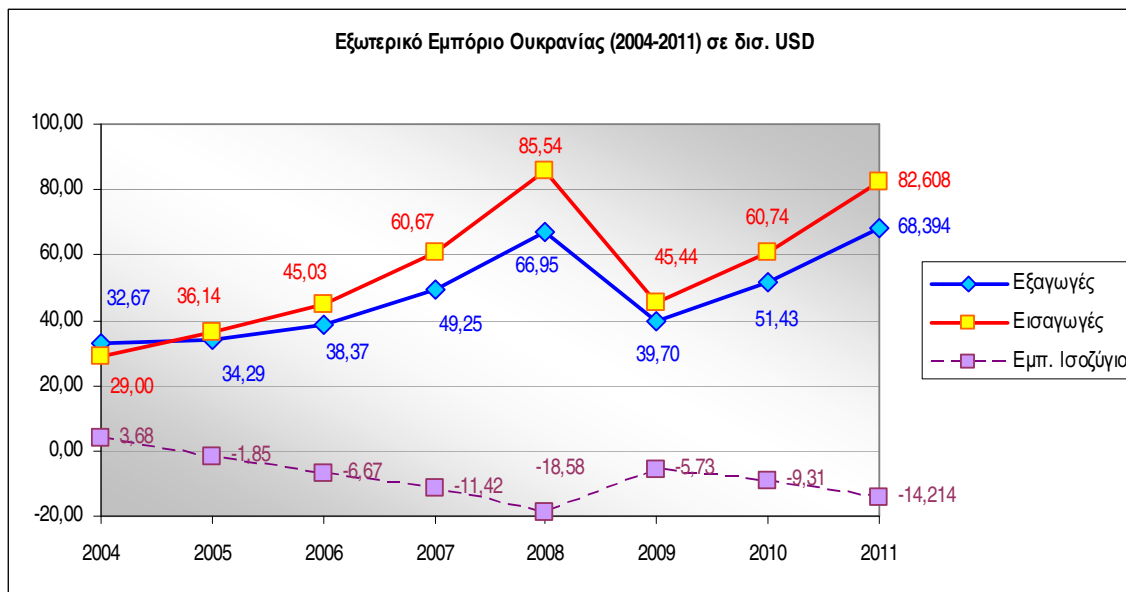
Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας, το 2011, οι ουκρανικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 33% σε σχέση με το 2010 σε USD 68,394 δισ. και οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 36% σε σχέση με το 2010 σε USD 82,608 δισ. Οι εξαγωγές της χώρας ακολούθησαν την ανοδική τάση που διεκόπη από τη χρηματοοικονομική κρίση του 2009, ξεπερνώντας τα προ της κρίσης επίπεδα. Παρά ταύτα, σε καμία στιγμή δεν κατάφεραν να αντισταθμίσουν τις εισαγωγές οι οποίες όπως και πριν την κρίση ακολουθούν ταχύτερο ρυθμό ανόδου. Η αύξηση στον όγκο εμπορίου (34,6%) οφείλεται κυρίως στη μεταβολή των τιμών καθώς ο όγκος των εξαγόμενων αγαθών αυξήθηκε μόνο κατά περίπου 6,1% και ο όγκος των εισαγόμενων αγαθών κατά περίπου 15,8%.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της Ουκρανίας ανήλθε σε USD 14,214 δισ. αυξημένο κατά 52,7% από το 2010 (αύξηση 2010: 62,4%). Το έλλειμμα, όπως φαίνεται από τους πίνακες έβαινε σταθερά διευρυνόμενο μετά το πλεόνασμα του 2004 – τάση που διεκόπη το 2009 αλλά επανήλθε το 2010. Σημειώνεται ότι, το 2009, ο όγκος του ουκρανικού εμπορίου υπέστη σοβαρή μείωση (-44,1%) με τις εξαγωγές να έχουν μειωθεί από το 2008 κατά -40,7% και τις εισαγωγές κατά -46,9%.

Εξωτερικό Εμπόριο Ουκρανίας 2004-2011 σε δισ. USD

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μεταβολή 2010/2011 (%)
Εξαγωγές	32,672	34,287	38,368	49,248	66,954	39,703	51,431	68,394	33,0
Εισαγωγές	28,996	36,141	45,034	60,670	85,535	45,436	60,740	82,608	36,0
Εμπ. Ισοζύγιο	3,676	-1,854	-6,666	-11,422	-18,581	-5,733	-9,310	-14,214	52,7
Όγκος Εμπορίου	61,668	70,428	83,402	109,918	152,489	85,139	112,171	151,002	34,6

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

7.1. Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών

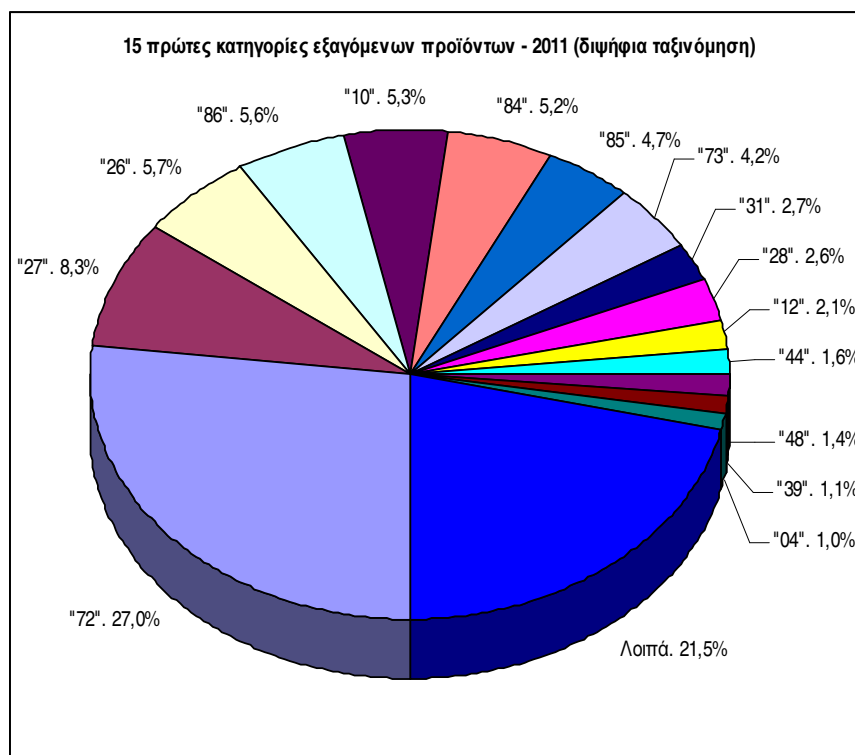
Όσον αφορά στις ουκρανικές εξαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων που γνώρισε τη σημαντικότερη αύξηση ήταν τα "Μέταλλα κοινά και τεχνουργήματα από τα μέταλλα αυτά (XV)" (αύξηση από το 2010: 27,6%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 32,3%). Άλλες σημαντικές αυξήσεις σημειώθηκαν στα "Ορυκτά προϊόντα (V)" (αύξηση από το 2010: 52,4%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 15%), τα "Προϊόντα των χημικών και των συναφών βιομηχανιών (VI)" (αύξηση από το 2010: 54,9%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 7,9%), οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (αύξηση από το 2010: 19,2%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 9,9%), τα "Προϊόντα του φυτικού βασιλείου (II)" (αύξηση από το 2010: 39,1%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 8,1%), το "Υλικό μεταφορών (XVII)" (αύξηση από το 2010: 49,3%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 7,1%), τα "Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά (III)" (αύξηση από το 2010: 29,8%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2011: 5%), κ.ο.κ. Μικρές μειώσεις σημειώθηκαν μόνο σε κατηγορίες με αμελητέα συμμετοχή στις εξαγωγές.

Με βάση τις διψήφιες δασμολογικές κλάσεις των εξαγόμενων από την Ουκρανία προϊόντων, συνεχίζεται η εντυπωσιακή κυριαρχία της κλάσης "72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας" στις εξαγωγές, η οποία καλύπτει άνω του ενός τετάρτου των ουκρανικών εξαγωγών (27%), με τη δεύτερη κλάση "27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών" να έπεται σε απόσταση καλύπτοντας μόλις το 8,3%. Για μια ακόμη χρονιά, τα βιομηχανικά προϊόντα και τα προϊόντα που άπτονται της βιομηχανικής παραγωγής συνεχίζουν να καλύπτουν μεγάλο ποσοστό των ουκρανικών εξαγωγών. Σημειωτέον, δε, ότι οι πρώτες 15 κλάσεις καλύπτουν το 78,5% των συνολικών εξαγωγών της Ουκρανίας για το 2011, δεδομένο που καταδεικνύει την περιορισμένη διαφοροποίησή τους, ενώ το 2010 κάλυπταν το 76,7% που σημαίνει ότι το εύρος των ουκρανικών εξαγωγών περιορίζεται. Για το 2011, οι κύριες ουκρανικές εξαγωγές ήταν οι εξής:

**Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών 2011 – 15 πρώτες κατηγορίες εξαγομένων προϊόντων
(διψήφια ταξινόμηση) – σε χιλιάδες USD**

α/α	Κατηγορία προϊόντος	Αξία	Αύξηση / μείωση % από 2010	% επί του συνόλου
	Σύνολο	68.394.196	33,0	100,0
1.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	18.466.123	26,4	27,0
2.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	5.691.092	55,4	8,3
3.	26 - Μεταλλεύματα, σκουριές και τέφρες	3.916.701	52,0	5,7
4.	86 - Οχήματα και υλικό για σιδηρ/κές ή παρόμοιες γραμμές και τα μέρη τους	3.806.716	59,2	5,6
5.	10 - Δημητριακά	3.617.122	46,6	5,3
6.	84 - Πυρηνικοί αντι/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. Επινόησεις	3.569.800	13,9	5,2
7.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	3.189.196	25,8	4,7
8.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	2.844.349	42,8	4,2
9.	31 - Λιπάσματα	1.819.582	93,5	2,7
10.	28 - Ανόργανα χημικά προϊόντα	1.793.965	58,8	2,6
11.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	1.434.808	32,2	2,1
12.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάρβουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	1.077.831	30,2	1,6
13.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	963.069	17,1	1,4
14.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	764.808	49,3	1,1
15.	04 - Γάλα και προϊόντα γαλακτοκομίας, αυγά πτηνών. Μέλι φυσικό	703.758	8,5	1,0
	Λοιπά	14.735.276		21,5

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος πελάτης για τα εξαγόμενα ουκρανικά προϊόντα παρέμεινε και για το 2011 η Ρωσία. Οι ουκρανικές εξαγωγές στη Ρωσία για το 2011 αυξήθηκαν κατά 47,6% σε συνέχεια αύξησης 58,1% το 2010 και 54% το 2009, το οποίο σημαίνει ότι οι εξαγωγές στη Ρωσία αυξάνονται με ιδιαίτερα ταχείς ρυθμούς, σαφώς μεγαλύτερους από το μέσο όρο αύξησης των ουκρανικών εξαγωγών. Η Ρωσία, όπως είναι φυσικό, αύξησε επίσης και τη συμμετοχή της στις συνολικές εξαγωγές της Ουκρανίας από 26,1% το 2010 σε 29% το 2011

Δεύτερη, με μεγάλη διαφορά, ακολουθεί η Τουρκία, η οποία προμηθεύτηκε 5,5% των ουκρανικών εξαγωγών για το 2011, η Ιταλία με 4,4%, η Πολωνία με 4,1%, κ.α.

Εκ του συνόλου των εξαγωγών της Ουκρανίας, οι χώρες της ΚΑΚ απορρόφησαν το 39,7% από 36,4% το 2010 – οι ευρωπαϊκές χώρες απορρόφησαν το 33,4%, οι ασιατικές χώρες το 29,3% κτλ.

Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών 2011 – Οι μεγαλύτεροι πελάτες της Ουκρανίας

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Αύξηση / μείωση % από 2010
	Σύνολο	68.394.196	100,0	33,0
1.	Ρωσία	19.819.616	29,0	47,6
2.	Τουρκία	3.748.582	5,5	24,0
3.	Ιταλία	3.039.541	4,4	26,0
4.	Πολωνία	2.794.088	4,1	56,3
5.	Ινδία	2.265.303	3,3	58,9
6.	Κίνα	2.180.034	3,2	65,6
7.	Λευκορωσία	1.922.330	2,8	1,2
8.	Καζακστάν	1.857.550	2,7	42,8
9.	Γερμανία	1.763.831	2,6	17,6
10.	Λίβανος	1.362.225	2,0	32,0
11.	Ουγγαρία	1.340.723	2,0	55,9
12.	Αίγυπτος	1.335.645	2,0	0,6
13.	Ιράν	1.127.514	1,6	9,4
14.	Η.Π.Α.	1.113.752	1,6	38,0
15.	Ισπανία	970.613	1,4	135,7
	[...]			
41.	Ελλάδα¹	291.238	0,4	77,5

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

7.2. Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών

Όσον αφορά στις ουκρανικές εισαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων που γνώρισε τη σημαντικότερη αύξηση ήταν τα "Ορυκτά προϊόντα (V)" (αύξηση από το 2010: 42,1%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 36,4%) – με το φυσικό αέριο να καλύπτει το 17% (αυξημένο κατά 49,5% από το 2010), το αργό πετρέλαιο το 5,2% και το κάρβουνο το 3,3% – και ακολουθούν οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (αύξηση από το 2010: 56,5%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 15,5%), το "Υλικό μεταφορών (XVII)" (αύξηση από το 2010:

¹ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

69,3%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 7,5%), τα "Προϊόντα των χημικών και συναφών βιομηχανιών (VI)" (αύξηση από το 2010: 23,9%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 9,7%), τα "Μέταλλα κοινά και τεχνουργήματα από τα μέταλλα αυτά (XV)" (αύξηση από το 2010: 38%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2011: 6,9%) κ.α.

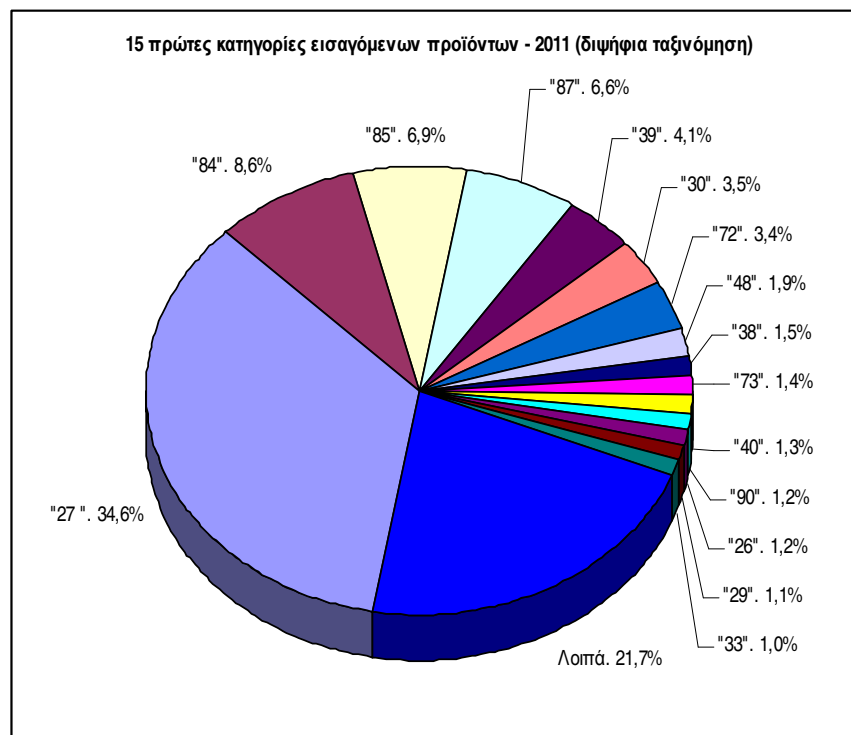
Με βάση τις διψήφιες κατηγορίες προϊόντων, χαρακτηριστική είναι η συνεχιζόμενη κυριαρχία της κλάσης "27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών" σε πάνω από το 1/3 των ουκρανικών εισαγωγών, η οποία σημείωσε αύξηση κατά 45,9% από το 2010. Ακολουθεί με 8,6% επί του συνόλου η κλάση "84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις".

Οι πρώτες 15 κλάσεις καλύπτουν περίπου το 78,3% των συνολικών εισαγωγών της Ουκρανίας για το 2011, δεδομένο που καταδεικνύει την περιορισμένη διαφοροποίηση τους, όπως συμβαίνει και στις εξαγωγές. Για το 2011, οι κύριες ουκρανικές εισαγωγές ήταν οι εξής:

**Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών 2011 – 15 πρώτες κατηγορίες εισαγομένων προϊόντων
(διψήφια ταξινόμηση) – σε χιλιάδες USD**

α/α	Κατηγορία προϊόντος	Αξία	Αύξηση / μείωση % από 2010	% επί του συνόλου
	Σύνολο	82.608.240	36,0	100,0
1.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	28.605.294	45,9	34,6
2.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. Επινοήσεις	7.112.366	55,7	8,6
3.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	5.682.739	57,6	6,9
4.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα για χειρσαίες μεταφορές, τα μέρη και εξαρτήματα τους	5.443.521	63,9	6,6
5.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	3.413.556	19,0	4,1
6.	30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	2.878.998	16,3	3,5
7.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	2.776.857	44,5	3,4
8.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	1.582.569	9,9	1,9
9.	38 - Διάφορα χημικά προϊόντα	1.212.853	35,0	1,5
10.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	1.184.658	33,9	1,4
11.	40 - Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	1.084.804	35,9	1,3
12.	90 - Όργανα και συσκευές οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας, μέτρησης, ελέγχου ή ακριβείας	1.019.099	16,3	1,2
13.	26 - Μεταλλεύματα, σκουριές και τέφρες	982.184	-11,1	1,2
14.	29 - Οργανικά χημικά προϊόντα	941.180	44,7	1,1
15.	33 - Αιθέρια έλαια και ρητινοειδή. Προϊόντα αρωματοποιίας ή καλλωπισμού	820.458	6,2	1,0
	Λοιπά	17.867.106		21,7

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Η μεγαλύτερη προμηθεύτρια της Ουκρανίας για το 2011 ήταν η Ρωσία με 35,3% του συνολικού όγκου των ουκρανικών εισαγωγών (2010: 36,5%), σημειώνοντας αύξηση κατά 31,2% σε σύγκριση με τα μεγέθη του 2010. Ακολουθεί, με μεγάλη διαφορά η Γερμανία, καταλαμβάνοντας ποσοστό 8,3% επί των ουκρανικών εισαγωγών, η Κίνα με 7,6%, η Λευκορωσία με 5,1%, η Πολωνία με 3,9%, κ.α.

Εκ του συνόλου των εισαγωγών της Ουκρανίας, από τις χώρες της ΚΑΚ προήλθε το 39,4% – από τις ευρωπαϊκές χώρες προήλθε το 35,3%, από ασιατικές χώρες το 32,5% κτλ.

Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών 2011 – Οι μεγαλύτεροι προμηθευτές της Ουκρανίας

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Αύξηση / μείωση % από 2010
	Σύνολο	82.608.240	100,0	36,0
1	Ρωσία	29.132.198	35,3	31,2
2	Γερμανία	6.865.714	8,3	49,1
3	Κίνα	6.268.334	7,6	33,4
4	Λευκορωσία	4.211.751	5,1	64,0
5	Πολωνία	3.183.391	3,9	14,1
6	Η.Π.Α.	2.591.229	3,1	46,7
7	Ιταλία	2.005.753	2,4	44,3
8	Καζακστάν	1.675.947	2,0	118,7
9	Γαλλία	1.501.470	1,8	35,7
10	Τουρκία	1.481.242	1,8	14,1
11	Ουγγαρία	1.326.707	1,6	9,2

12	N. Κορέα	1.235.965	1,5	57,2
13	Ολλανδία	1.186.842	1,4	41,6
14	Τσεχία	1.181.275	1,4	57,9
15	Ηνωμένο Βασίλειο	1.128.552	1,4	37,5
	[...]			
52	Ελλάδα ²	128.693	0,2	23,6

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

8. Εξωτερικό εμπόριο υπηρεσιών

Για το 2011, η Ουκρανία εξήγαγε υπηρεσίες αξίας USD 13,792 δισ. (2010: USD 11,759 δισ.) και εισήγαγε υπηρεσίες αξίας USD 6,235 δισ. (2010: USD 5,448 δισ.). Το πλεόνασμά της από το εμπόριο υπηρεσιών ανήλθε σε USD 7,557 δισ. (2010: USD 6,312 δισ.).

Τη μερίδα του λέοντος στις ουκρανικές εξαγωγές υπηρεσιών κρατούν οι μεταφορές καλύπτοντας το 65,7% του συνόλου, σημειώνοντας σχετικά υψηλή αύξηση από το 2010 (15,5%). 40% περίπου από τις εισροές στον τομέα των μεταφορών προέρχονται από τα τέλη διαμετακόμισης στους αγωγούς της χώρας (περί τα USD 3,8 δισ.), ήτοι μεταφορές καυσίμων (πετρελαίου, φυσικού αερίου).

Σημαντική μείωση από το 2010 σημείωσαν οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (-34,5%).

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εξαγωγές υπηρεσιών 2011

	Χιλ. USD	Αύξηση / μείωση % από 2010	% επί του συνόλου
Σύνολο	13.792.218	17,3	100,0
Μεταφορές	9.062.396	15,5	65,7
Διάφορες επιχειρηματικές, επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες	1.888.152	25,1	13,7
Επισκευές	616.517	44,4	4,5
Υπηρεσίες μέσω Η/Υ	532.287	48,7	3,9
Ταξίδια	455.098	19,4	3,3
Επικοινωνίες	366.959	6,4	2,7
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	312.274	-34,5	2,3
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	208.319	47,9	1,5
Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	147.763	12,4	1,1
Ασφαλιστικές υπηρεσίες	113.090	60,5	0,8
Δικαιώματα χρήσης και άδειες εκμετάλλευσης	46.068	11,0	0,3
Προσωπικές, πολιτιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αναψυχής	39.143	41,7	0,3
Κυβερνητικές υπηρεσίες	4.154	87,2	0,0

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

²Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Όσον αφορά στις ουκρανικές εισαγωγές υπηρεσιών, την πρώτη θέση κρατούν επίσης οι μεταφορές καλύπτοντας το 25,4% του συνόλου με τις διάφορες επιχειρηματικές, επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες να έπονται με 18,3 % επί του συνόλου. Μείωση από το 2010 σημείωσαν οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, οι κυβερνητικές υπηρεσίες και τα δικαιώματα χρήσης και άδειες εκμετάλλευσης μετά την εντυπωσιακή τους άνοδο το προηγούμενο έτος.

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εισαγωγές υπηρεσιών 2011

	Χιλ. USD	Αύξηση / μείωση % από 2010	% επί του συνόλου
Σύνολο	6.235.195	14,5	100
Μεταφορές	1.583.882	35,3	25,4
Διάφορες επιχειρηματικές, επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες	1.142.392	30,1	18,3
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	955.265	-12,0	15,3
Κυβερνητικές υπηρεσίες	511.117	-3,5	8,2
Ταξίδια	462.438	33,2	7,4
Δικαιώματα χρήσης και άδειες εκμετάλλευσης	411.839	-5,4	6,6
Υπηρεσίες μέσω Η/Υ	242.370	35,0	3,9
Προσωπικές, πολιτιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αναψυχής	238.822	22,7	3,8
Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	222.432	-4,7	3,6
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	154.687	45,1	2,5
Επικοινωνίες	144.287	14,7	2,3
Ασφαλιστικές υπηρεσίες	122.404	8,1	2
Επισκευές	43.262	-9,6	0,7

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Η χώρα προς την οποία η Ουκρανία εξήγαγε το 41% του συνόλου των υπηρεσιών της για το 2011 ήταν η Ρωσία, κυρίως λόγω των μεταφορών για τους λόγους που εξηγούνται παραπάνω (μεταφορές καυσίμων), με την Ελβετία να έπεται με μόλις 6%.

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εξαγωγές υπηρεσιών 2011 – Οι μεγαλύτεροι αποδέκτες ουκρανικών υπηρεσιών

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Αύξηση / μείωση % από 2010
	Σύνολο	13.792.218	100,0	17,3
1.	Ρωσία	5.634.625	40,9	9,3
2.	Ελβετία	829.424	6,0	92,4
3.	Η.Π.Α.	720.998	5,2	20,8
4.	Ηνωμένο Βασίλειο	707.940	5,1	26,9
5.	Κύπρος	439.278	3,2	4,9
6.	Γερμανία	416.437	3,0	23,5
7.	Βέλγιο	327.448	2,4	36,8
8.	Βρετ. Παρθ. Νήσοι	268.982	2,0	32,4
9.	Αυστρία	199.967	1,4	9,4
10.	Παναμάς	183.867	1,3	9,3
11.	Τουρκία	169.549	1,2	9,7

12.	Εσθονία	165.816	1,2	45,5
13.	Καζακστάν	161.542	1,2	93,1
14.	Λευκορωσία	155.435	1,1	17,9
15.	Τουρκμενιστάν	153.545	1,1	37,7
	[...]			
27.	Ελλάδα³	80.781	0,6	0,2

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Οι τρεις πρώτες χώρες στην παροχή υπηρεσιών στην Ουκρανία, ήτοι η Ρωσία, η Κύπρος και το Ηνωμένο Βασίλειο σημείωσαν σχετικά κοντινές επιδόσεις (15,3%, 13,3% και 10,4% επί του συνόλου) αντίστοιχα.

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εισαγωγές υπηρεσιών 2011 – Οι μεγαλύτεροι παροχείς υπηρεσιών στην Ουκρανία

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Αύξηση / μείωση % από 2010
	Σύνολο	6.235.195	100,0	14,5
1.	Ρωσία	955.556	15,3	20,4
2.	Κύπρος	830.680	13,3	1,6
3.	Ηνωμένο Βασίλειο	647.758	10,4	8,2
4.	Γερμανία	436.186	7,0	23,4
5.	Η.Π.Α.	387.678	6,2	2,2
6.	Τουρκία	283.420	4,5	26,1
7.	Αυστρία	234.089	3,8	62,5
8.	Ελβετία	219.283	3,5	22,8
9.	Γαλλία	171.886	2,8	-25,3
10.	Πολωνία	142.938	2,3	1,3
11.	Σουηδία	140.043	2,2	-11,9
12.	Ολλανδία	127.995	2,1	2,3
13.	Ουγγαρία	100.962	1,6	93,0
14.	Ισραήλ	99.602	1,6	247,2
15.	Βρετ. Παρθ. Νήσοι	98.618	1,6	7,3
	[...]			
29	Ελλάδα⁴	31.060	0,5	30,0

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

9. Ξένες άμεσες επενδύσεις

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής, η Ουκρανία κατά το 2011 προσέλκυσε νέες ξένες άμεσες επενδύσεις αξίας USD 4,654 δισ. (2010: USD 4,68 δισ.), ανεβάζοντας το σύνολο των από το εξωτερικό εισερχόμενων επενδύσεων στη χώρα σε USD 49,362 δισ., αυξημένο κατά 10,4% από το προηγούμενο έτος.

³ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

⁴ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Ως μεγαλύτεροι επενδυτές στη χώρα καταγράφονται οι: Κύπρος με 25,6% του συνόλου (2010: 22,2%), η Γερμανία με 15% (2010: 15,8%), η Ολλανδία με 9,8% (2010: 10,5%), η Ρωσία με 7,3% (2010: 7,6%), η Αυστρία με 6,9% (2010: 5,9%) κ.ο.κ. (Για την Ελλάδα βλ. Β.4. Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Ουκρανία).

	Συνολικός όγκος άμεσων επενδύσεων έως την 31/12/2011 (εκατ. USD)	% επί του συνόλου
Σύνολο	49.362	100
Κύπρος	12.646	25,6
Γερμανία	7.386	15,0
Ολλανδία	4.823	9,8
Ρωσία	3.595	7,3
Αυστρία	3.423	6,9
Ηνωμένο Βασίλειο	2.508	5,1
Γαλλία	2.231	4,5
Σουηδία	1.744	3,5
Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	1.607	3,3
Η.Π.Α.	1.043	2,1
Ιταλία	966	2
Ελβετία	960	1,9
Πολωνία	876	1,8
Λοιπές Χώρες	5.555	11,2

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Η αξία των νέων εισερχόμενων ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ουκρανία από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το 2011 ανήλθε σε USD 4 δισ. (2010: USD 3,6 δισ.) (86% του συνόλου των νέων ΞΑΕ για το 2011), ανεβάζοντας το σύνολο των από την Ε.Ε. εισερχόμενων επενδύσεων σε USD 39,411 δισ. (αύξηση: 11,5%). Η εισροή ξένων άμεσων επενδύσεων αναμένεται στα USD 6 δισ. για το 2012.

Οι περισσότερες επενδύσεις έως σήμερα στην Ουκρανία έχουν γίνει είτε μέσω ιδιωτικοποιήσεων κρατικών εταιριών, τις οποίες διαχειρίζεται ο εθνικός φορέας αποκρατικοποιήσεων "State Property Fund", είτε μέσω εξαγορών επιχειρήσεων που περιήλθαν στην ιδιοκτησία ιδιωτών κατά τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του ενενήντα. Οι ξένες επενδύσεις που αφορούν στην εγκαθίδρυση πραγματικά νέων παραγωγικών μονάδων στη χώρα (greenfield investments) αφορούν σε περιορισμένο τμήμα των συνολικών έως σήμερα επενδύσεων.

Η Ουκρανία έχει σημαντικό ανεκμετάλλευτο επενδυτικό δυναμικό, το επενδυτικό κλίμα της, όμως, φθίνει συνεχώς. Σημειώνεται ότι η Ουκρανία έχασε επτά θέσεις από την 145η στην 152η θέση στην κατάταξη Doing Business 2012, η οποία συντάσσεται σε ετήσια βάση από την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης (International Finance Corporation / IFC). Επίσης, η Ουκρανία βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις της κατάταξης και τελευταία μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών στον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας του Ιδρύματος Heritage και της Wall Street Journal. Συγκεκριμένα, η Ουκρανία κατατάσσεται μεταξύ των οικονομιών "υπό καταπίεση" στην 163η θέση μεταξύ συνολικά 179 χωρών. Η σχετική έκθεση αναφέρει ότι "η περιορισμένη προστασία των δικαιωμάτων

ιδιοκτησίας και η διευρυμένη διαφθορά αποθαρρύνουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και υπονομεύουν σημαντικά τις προοπτικές για μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη. Το κράτος δικαίου είναι ανίσχυρο και το δικαστικό σύστημα παραμένει ευεπίφορο σε πολιτικές παρεμβάσεις".

Επιπλέον, ο δείκτης επενδυτικής ελκυστικότητας της Ουκρανίας για το τέταρτο τρίμηνο του 2011 – ο οποίος συντάσσεται από το European Business Association του Κιέβου με βάση τις εκτιμήσεις των Γενικών Διευθυντών 162 εταιρειών-μελών του – έπεσε, για τρίτο τρίμηνο στη σειρά, κατά 0,37 μονάδες σε 2,19 με άριστα τις 5 μονάδες. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του ΕΒΑ, η τρέχουσα βαθμολογία αντικατοπτρίζει την απογοήτευση των επιχειρήσεων όσον αφορά στις μεταρρυθμίσεις που ανακοινώθηκαν αλλά δεν ολοκληρώθηκαν στη χώρα.

Τέλος, σύμφωνα με τον ετήσιο Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της Μ.Κ.Ο. Transparency International, με τον οποίο αξιολογούνται χώρες σύμφωνα με την αντίληψη περί διαφθοράς στο δημόσιο τομέα, η Ουκρανία βρέθηκε, το 2011, στην 152η θέση από 182 χώρες (134η θέση το 2010) με βαθμολογία 2,3/10. Η θέση αυτή την κατατάσσει στις "ιδιαίτερα διεφθαρμένες χώρες" κάτω από το Τόγκο, την Ουγκάντα και το Τατζικιστάν.

10. Σχέσεις με Ευρωπαϊκή Ένωση και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Η Ουκρανία είναι χώρα-εταίρος προτεραιότητας της Ε.Ε. στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και στην Ανατολική Εταιρική Σχέση. Το τρέχον πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ της Ε.Ε. και της Ουκρανίας διέπεται από τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας. Το Μάιο του 2007, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για τη Συμφωνία Σύνδεσης Ε.Ε. και Ουκρανίας, οι οποίες ολοκληρώθηκαν το Δεκέμβριο του 2011. Η νέα συμφωνία προβλέπει μεταξύ άλλων και την Οικονομική Ολοκλήρωση της Ουκρανίας με την Ε.Ε. κυρίως μέσω της Σφαιρικής και σε Βάθος Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (DCFTA) η οποία αποτελεί τμήμα της Συμφωνίας.

Η μονογράφιση της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ Ε.Ε. και Ουκρανίας έλαβε χώρα στις 30 Μαρτίου 2012. Στο πλαίσιο αυτό οι Κύριοι Εμπορικοί Διαπραγματευτές από τις δύο πλευρές επιβεβαίωσαν τη συμφωνία τους από 22 Δεκεμβρίου του 2011 επί της ουσίας της DCFTA και ανέλαβαν να ολοκληρώσουν το νομικό έλεγχο του κειμένου συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών παραρτημάτων και πρωτοκόλλων. Και οι δύο πλευρές εξέφρασαν την κοινή τους δέσμευση να προβούν στα απαραίτητα τεχνικά βήματα τα οποία απαιτούνται για την προετοιμασία της σύναψης της Συμφωνίας Σύνδεσης.

Κατά τη σύνταξη της παρούσας, ο νομικός έλεγχος δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί, ενώ θα χρειαστεί και η μετάφραση του κειμένου περίπου χιλίων σελίδων ώστε αυτό να καταστεί έτοιμο προς υπογραφή περίπου έως το τέλος του έτους. Από εκεί και πέρα, θα πρέπει να ικανοποιηθούν οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί από την Ε.Ε. όσον αφορά σε δίκαιες κοινοβουλευτικές εκλογές τον Οκτώβριο στην Ουκρανία, τη βελτίωση του κράτους δικαίου και την πρόοδο στην ατζέντα σύνδεσης.

Η Ουκρανία υπέγραψε, τον Ιούλιο του 2010, εκ νέου συμφωνία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, για πιστωτικό πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής, το οποίο επρόκειτο να στηριχθεί από Διευθέτηση Ετοιμότητας Παροχής (Stand-By Agreement) διάρκειας δυόμισι ετών και ύψους 10 δισ. SDR (περίπου USD 14,9 δισ.). Ο στόχος του οικονομικού προγράμματος ήταν η εδραίωση της δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής σταθερότητας, η επίσπευση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, η βιώσιμη και ισορροπημένη ανάπτυξη, η μείωση του ελλείμματος και η σταθερή βελτίωση του δημόσιου χρέους, με έμφαση στην αποκατάσταση της υγείας του τραπεζικού συστήματος και την ενίσχυση του τομέα του φυσικού αερίου με εξισορρόπηση των οικονομικών της Naftogaz Ukrayiny.

Παρά ταύτα, λόγω της από ουκρανικής πλευράς καθυστέρησης των συμφωνηθεισών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων – ιδίως όσον αφορά στην αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά με σκοπό την διακοπή της κρατικής επιχορήγησης της τιμής – η παροχή της τρίτης δόσης έχει αναβληθεί επ' αόριστον από τις αρχές του 2011.

Η συμφωνία αυτή ήρθε σε συνέχεια αναβολής, από το Νοέμβριο του 2009, εκταμίευσης της τέταρτης δόσης προηγούμενου δανείου του Δ.Ν.Τ., λόγω της μη-συμμόρφωσης της προηγούμενης Κυβέρνησης με τις εισηγήσεις του Ταμείου για δημοσιονομική πειθαρχία, παρά τις επανειλημμένες προειδοποιήσεις.

11. Ενεργειακές εξελίξεις

Η Naftogaz εισήγαγε, κατά το 2011, περίπου 40 δισ. κ.μ. φυσικού αερίου από τη ρωσική Gazprom έναντι περίπου USD 12,361 δισ. Για το 2012, προγραμματίζεται η εισαγωγή 27 δισ. κ.μ.. Οι τιμές του φυσικού αερίου ανήλθαν για το τέταρτο τρίμηνο του 2011 σε USD 400/1.000 κ.μ., το τρίτο τρίμηνο σε USD 355/1.000 κ.μ., το δεύτερο τρίμηνο σε USD 297/1.000 κ.μ. και το πρώτο τρίμηνο σε USD 264/1.000 κ.μ. Για το πρώτο τρίμηνο του 2012, η τιμή ανήλθε σε USD 416/1.000 κ.μ. και για το δεύτερο σε USD 425/1.000 κ.μ.

Ο συνολικός όγκος φυσικού αερίου που μεταφέρθηκε από την Ukrtransgas το 2011 ανήλθε σε 157 δισ. κ.μ. και ήταν αυξημένος κατά 7% από το 2010. Ο όγκος φυσικού αερίου που διαμετακομίστηκε δια της επικράτειας της Ουκρανίας σε άλλες χώρες αυξήθηκε σε 104,2 δισ. κ.μ.

Διαπραγματεύσεις για τιμή φυσικού αερίου

Χωρίς αποτέλεσμα συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του 2011 οι διαπραγματεύσεις της ουκρανικής και της ρωσικής πλευράς για την αλλαγή του τρόπου με τον οποίο υπολογίζεται η τιμή του φυσικού αερίου που η Ουκρανία εισάγει από τη Ρωσία καθώς και για το σχηματισμό της τριμερούς κοινοπραξίας (Ουκρανίας, Ρωσίας και Ε.Ε.) που θα διαχειρίζεται το σύστημα διαμετακόμισης του φυσικού αερίου της Ουκρανίας. Η ουκρανική κυβέρνηση προσπαθεί ήδη να βρει τρόπους να απεξαρτηθεί από το ρωσικό φυσικό αέριο.

Αγορά φυσικού αερίου από την RWE

Η ουκρανική κυβέρνηση υπέγραψε σύμβαση-πλαίσιο με τη γερμανική

ενεργειακή εταιρεία RWE ώστε να εισάγει, μέσω σλοβακικών αγωγών, φυσικό αέριο σε τιμές "spot", οι οποίες είναι σαφώς χαμηλότερες από εκείνες που καταβάλει για το ρωσικό φυσικό αέριο, με τη χρήση τμημάτων του ουκρανικού συστήματος διαμετακόμισης φυσικού αερίου σε αντίστροφη ροή.

Εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για την κατασκευή τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου

Έχει ήδη εκπονηθεί μελέτη σκοπιμότητας από την ισπανική εταιρεία Socoin για την κατασκευή τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στην περιοχή του Yuzhny στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας, κόστους €846 εκατ. και χωρητικότητας του τερματικού σταθμού 10 δισ. κ.μ. ετησίως. Το έργο μπορεί να ολοκληρωθεί σε 49 μήνες και η ουκρανική κυβέρνηση βρίσκεται σε φάση αναζήτησης στρατηγικού εταίρου.

Ενεργειακή αυτονομία σε 10 χρόνια

Σύμφωνα με επίσημες πηγές, η Ουκρανία δύναται, εντός περιόδου 7-10 ετών, να αυξήσει την παραγωγή υδρογονανθράκων σε επίπεδο που θα την καταστήσει ικανή να διακόψει πλήρως τις εισαγωγές τους. Το μεγαλύτερο αυξητικό δυναμικό έχουν τα υπεράκτια κοιτάσματα της Μαύρης και της Αζοφικής Θάλασσας. Ήδη διεξάγονται μελέτες και για τη διερεύνηση του δυναμικού μη-συμβατικών κοιτασμάτων φυσικού αερίου και στη λεκάνη Donetsk-Dnepr.

Εκμετάλλευση κοιτασμάτων σχιστολιθικού φυσικού αερίου

Οι εταιρείες Royal Dutch Shell και Chevron Corp επελέγησαν ως εταίροι της Ουκρανίας στην εξερεύνηση και ανάπτυξη δύο εν δυνάμει μειζόνων κοιτασμάτων σχιστολιθικού φυσικού αερίου της χώρας ήτοι, αντίστοιχα, εκείνο της 'Yuzivska', στις περιφέρειες Donetsk και Kharkiv, και εκείνο της 'Olesska', στις περιφέρειες Lviv και Ivano-Frankivsk, ενώ ήδη έχουν ανακοινωθεί οι όροι των διαγωνισμών για την υπογραφή των Συμφωνιών Καταμερισμού Παραγωγής (Production Sharing Agreements) για την ανάπτυξη των δύο κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, 'Skifske' και 'Foroske', στην υφαλοκρηπίδα της Μαύρης Θάλασσας.

Εξοικονόμηση ενέργειας

Στο πεδίο της εξοικονόμησης ενέργειας, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε κατάλογο προϊόντων και υλικών χαμηλής κατανάλωσης και εξοικονόμησης ενέργειας και εξοπλισμού για την παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας, οι παραγωγοί των οποίων θα έχουν φορολογικές ελαφρύνσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του φορολογικού κώδικα για την υποστήριξη της βιομηχανικής παραγωγής υψηλής τεχνολογίας.

Επίσης, UAH 19 δισ. θα επενδυθούν σε προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας το 2012 με σκοπό τη μείωση τεχνικών δαπανών και ζημιών – που δεν σχετίζονται με την παραγωγή – κατά 4%, ενώ αναμένεται ετήσια μείωση κατά 3-4% στην κατανάλωση φυσικού αερίου στη βιομηχανία και τους δήμους από την υποκατάσταση του φυσικού αερίου από άλλες ενεργειακές πηγές.

Αναδιοργάνωση της Naftogaz

Κατατέθηκε νομοσχέδιο για την αναδιοργάνωση της κρατικής ενεργειακής εταιρείας Naftogaz Ukrayiny. Το νομοσχέδιο προβλέπει τη διαίρεση του κρατικού μονοπωλίου σε τρεις εταιρείες που θα αφορούν, αντίστοιχα, στην εξόρυξη, τη μεταφορά και την πώληση φυσικού αερίου. Το νομοσχέδιο απαγορεύει την

ιδιωτικοποίηση, μεταβίβαση, μίσθωση και παραχώρηση του συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου και των υπόγειων αποθηκευτικών εγκαταστάσεων. Μόνη εξαίρεση που προβλέπεται είναι η μεταβίβαση της διαχείρισης των αγωγών και των υπόγειων αποθηκευτικών εγκαταστάσεων σε 100% κρατική εταιρεία. Παρά ταύτα, εκτιμάται ότι οι τελευταίοι περιοριστικοί όροι ίσως να εξαλειφθούν.

B. ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

1. Διμερές συμβατικό πλαίσιο – Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας

Οι οικονομικές σχέσεις των δυο χωρών διέπονται από τα εξής συμβατικά κείμενα:

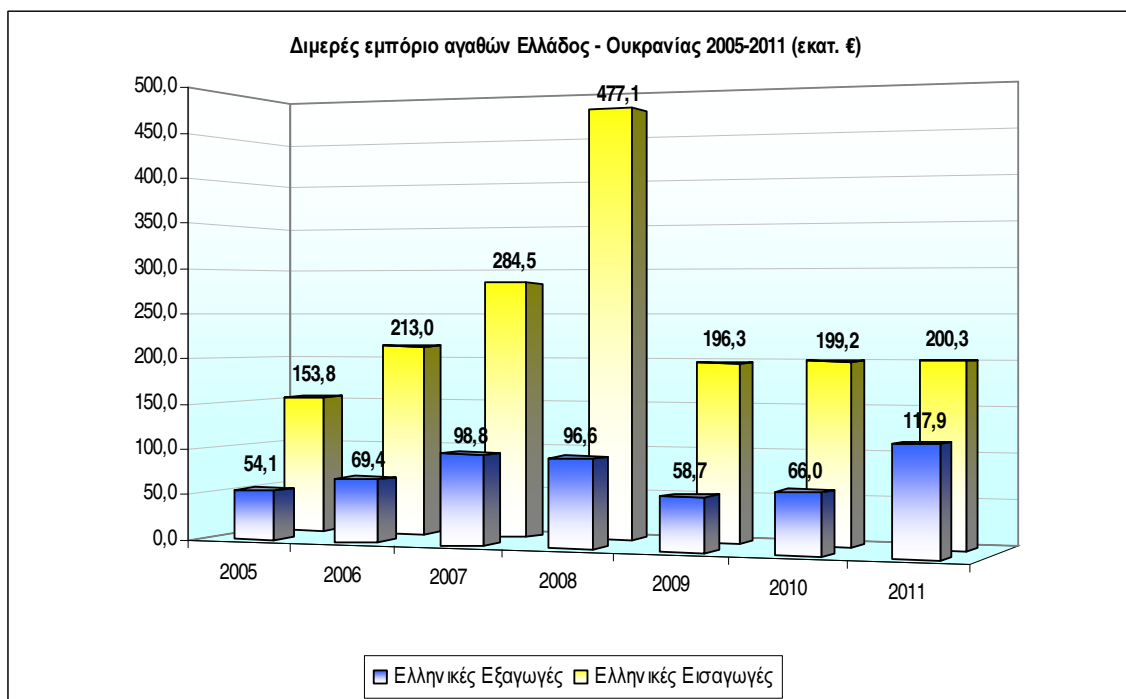
- Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ουκρανίας (1997)
 - Συμφωνία Οικονομικής, Βιομηχανικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Αθήνα, 15.1.1992, Ν.2142/1993 ΦΕΚ 86/Α/28.5.1993).
 - Συμφωνία για την Προώθηση και Αμοιβαία Προστασία των Επενδύσεων (Κίεβο, 1.9.1994, Ν.2317/1995 ΦΕΚ 125Α/19.6.1995, έναρξη ισχύος 4.1.1997)
 - Συμφωνία για την Σύσταση Μικτής Διυπουργικής Επιτροπής Οικονομικής, Βιομηχανικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (1994)
 - Συμφωνία για τις Διεθνείς Οδικές, Επιβατικές και Εμπορευματικές Μεταφορές (Αθήνα, 11.11.1996 Ν.2506/1997 ΦΕΚ 119/Α/11.6.1997)
 - Συμφωνία Τουριστικής Συνεργασίας (Αθήνα, 11.11.1996 Ν.2549/1997 ΦΕΚ 261/Α/19.12.1997, έναρξη ισχύος 17.1.1998)
 - Συμφωνία για Οικονομική, Τεχνική και Επιστημονική συνεργασία στον τομέα της Γεωργίας (Κίεβο, 15.12.1997, Ν.2666/1998 ΦΕΚ 280/1998, έναρξη ισχύος 17.8.1999)
 - Συμφωνία Αεροπορικών Μεταφορών (Κίεβο, 15.12.1997, Ν.2982/2002 ΦΕΚ 11Α/25.1.2002, έναρξη ισχύος 16.7.2002 ΦΕΚ 219/Α/20.9.2002)
 - Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (Κίεβο, 6.11.2000 Ν.3046/2002 ΦΕΚ 199/Α/27.8.2002, έναρξη ισχύος 26.9.2003 ΦΕΚ 263/Α/18.11.2003)
 - Ναυτιλιακή Συμφωνία (Κίεβο, 6.11.2000 Ν.2967/2001, ΦΕΚ 277/Α/6.12.2001, έναρξη ισχύος 14.3.2002).
 - Συμφωνία Συνεργασίας σε Τελωνειακά Θέματα (Κίεβο, 6.11.2000 Ν.2977/2001 ΦΕΚ 296/Α/31.12.2001)
 - Συμφωνία Συνεργασίας μεταξύ του ΕΛΟΤ και του ουκρανικού φορέα “State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy” DSSU στον τομέα της τυποποίησης, (Αθήνα, Δεκέμβριος 2006)
 - Πρωτόκολλο 5ης Συνόδου ΜΔΕ Οικονομικής, Βιομηχανικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Αθήνα, 13.7.11)
 - Διμερής Αεροπορική Συμφωνία Ελλάδας – Ουκρανίας (Αθήνα, 6.8.2011)
- Σε εκκρεμότητα βρίσκονται:

α) η σύναψη διμερούς συμφωνίας συνεργασίας στους τομείς των ταχυδρομείων και των τηλεπικοινωνιών. Οι δυο πλευρές έχουν συμφωνήσει επί του σχεδίου συμφωνίας και αναμένεται η υπογραφή της.

β) η πρόταση ουκρανικής πλευράς για σύναψη διμερούς συμφωνίας παρακολούθησης, έρευνας και πρόληψης φορολογικών παραβιάσεων.

2. Διμερές εμπόριο αγαθών

Η αυξητική τάση των ελληνικών εξαγωγών διακόπηκε το 2008 όταν και σημειώθηκε μικρή μείωση στις ουκρανικές εισαγωγές ελληνικών προϊόντων. Το 2009 οι ελληνικές εξαγωγές μειώθηκαν στα επίπεδα περίπου του 2005, κυρίως λόγω της κατακόρυφης μείωσης της ζήτησης στην Ουκρανία λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα. Το 2010 ήταν η πρώτη χρονιά, μετά το 2007, κατά την οποία σημειώθηκε αύξηση των εξαγωγών αγαθών από την Ελλάδα στην Ουκρανία (κατά 12,4%) με τις αντίστοιχες εισαγωγές να αυξάνονται μόνο κατά 1,5% μετά την κατακόρυφη μείωσή τους (-58,9%) το 2009.

Για το 2011, σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, σημαντική αύξηση παρουσίασαν οι ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία. Συγκεκριμένα, οι ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 78,6% από €66,008εκατ. σε €117,919εκατ. Σημειωτέον, πάντως, ότι η μείζων αύξηση των ελληνικών εξαγωγών προς την Ουκρανία για το 2011 οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις εξαγωγές πετρελαίου εσωτερικής καύσης (gas

oil), αξίας περί τα €42εκατ. (8-ψήφια δασμολογική κλάση: 27.10.19.41, η οποία δεν εμφανίζεται στις ελληνικές εξαγωγές του προηγούμενου έτους.)

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, οι εισαγωγές από την Ουκρανία, κατά το 2011, παρουσίασαν επίσης αύξηση, αλλά πολύ πιο περιορισμένη. Συγκεκριμένα, οι εισαγωγές από την Ουκρανία αυξήθηκαν κατά 0,6% σε €200,275εκατ.

Διμερές εμπόριο αγαθών Ελλάδος – Ουκρανίας 2005-2011 (σε εκατ. €)

	2005	2006	2007	2008	2009	Μεταβολή 2008/2009	2010	Μεταβολή 2009/2010	2011	Μεταβολή 2010/2011
Ελληνικές εξαγωγές	54,1	69,4	98,8	96,6	58,7	-39,2%	66,0	12,4%	117,9	78,64%
Ελληνικές εισαγωγές	153,8	213,0	284,5	477,1	196,3	-58,9%	199,2	1,5%	200,3	0,55%
Ισοζύγιο	-99,7	-143,6	-185,7	-380,5	-137,6	-63,8%	-133,2	-3,2%	-82,4	-38,14%
Όγκος εμπορίου	207,9	282,4	383,3	573,7	255,0	-55,6%	265,2	4,0%	318,2	19,98%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου με την Ουκρανία συρρικνώθηκε σαφώς, το 2011, κατά -38,14% σε €-82,4εκατ. με τον όγκο εμπορίου να αυξάνεται κατά 19,98% σε €318,2εκατ.

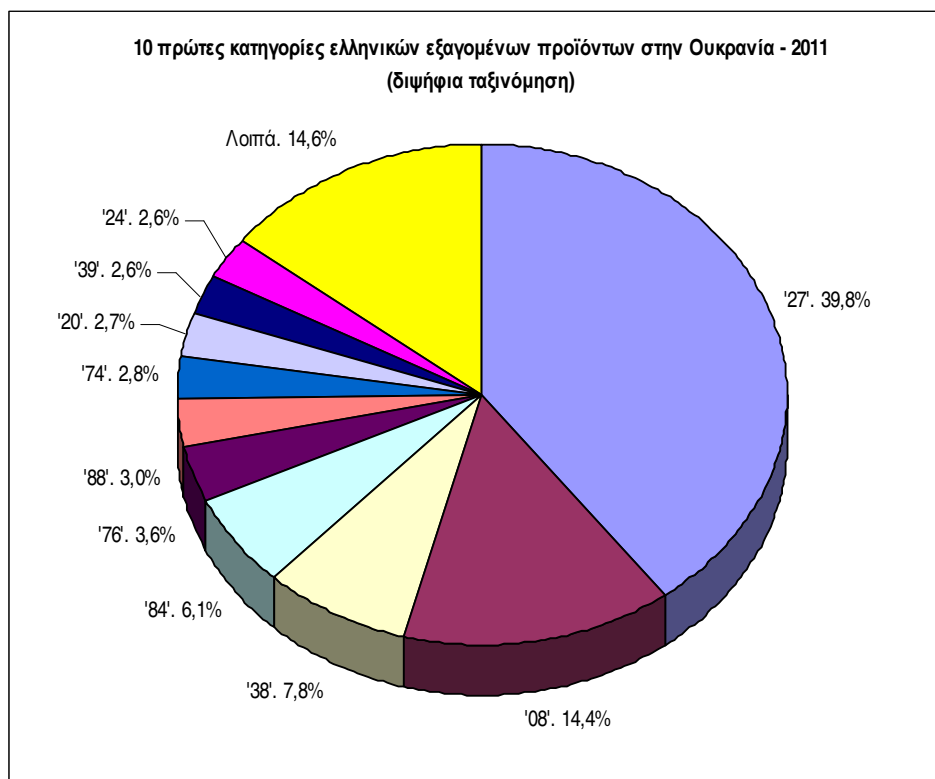
Γενικά, κατά την τελευταία δεκαετία, ο όγκος των ελληνο-ουκρανικών εμπορικών συναλλαγών κινείται σε χαμηλά επίπεδα, τα οποία δεν ανταποκρίνονται στις δυνατότητες των δυο χωρών και στο εκδηλωμένο εκατέρωθεν ενδιαφέρον για συνεργασία. Ως αποτέλεσμα αυτού, οι δυο χώρες παραμένουν δευτερεύοντες και περιορισμένης σημασίας εμπορικοί εταίροι.

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, όσον αφορά στις εξαγωγές, η Ουκρανία είναι ο 38ος πελάτης της Ελλάδος, και όσον αφορά στις εισαγωγές, ο 33ος προμηθευτής της χώρας μας.

Από τους ακόλουθους πίνακες καθίσταται προφανές ότι, μετά την ιδιαίτερα αρνητική συγκυρία του 2009, επαναδημιουργείται μια δυναμική για τις ελληνικές εξαγωγές προς την Ουκρανία, η τάση της οποίας συνεχίστηκε για το 2011 και φαίνεται ότι θα συνεχιστεί και για το 2012.

2.1. Ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία

Η διαφοροποίηση των ελληνικών εξαγωγών στην Ουκρανία συνεχίζει να είναι περιορισμένη. Συγκεκριμένα, οι δέκα πρώτες διψήφιες κλάσεις καλύπτουν το 85,4% (οι πρώτες είκοσι το 95,4%) των ελληνικών εξαγωγών με τους υπόλοιπες να καλύπτουν μόλις το 14,6% (4,6% αν αφαιρεθούν οι πρώτες είκοσι).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Επισημαίνουμε ότι δώδεκα εκ των είκοσι πρώτων κλάσεων γνώρισαν αύξηση των εξαγωγών τους (τουλάχιστον διψήφιου ποσοστού), μια παρέμεινε στα ίδια επίπεδα και επτά, σημείωσαν μείωση.

Συγκεκριμένα, τη μερίδα του λέοντος, καταλαμβάνουν οι εξαγωγές ορυκτών καυσίμων (κυρίως πετρέλαιο εσωτερικής καύσης και ειδικό καύσιμο αεριοθουμένων) ανερχόμενες σε σχεδόν 40% του συνόλου, με μια τεράστια αύξηση 1.825% από το 2010. Τα φρούτα γνώρισαν μείωση εξαγωγών κατά -22% μετά την αύξηση κατά 64,7% το 2010. Τα φρούτα που εξήγαγε κυρίως για το 2011 η Ελλάδα στην Ουκρανία ήταν, κατά σειρά ποσότητας, ροδάκινα, ακτινίδια, νεκταρίνια, μανταρίνια, σταφύλια, πορτοκάλια, βερίκοκα κ.α.

Καλή θέση και σημαντικές προοπτικές συνεχίζουν να δείχνουν και τα χημικά προϊόντα (άνθρακες ενεργοποιημένοι, τσιμέντα, συνδετικά μέσα, σκυροδέματα κ.α.) με 7,8% των εξαγωγών και αύξηση 24,3% (2010: 22,4%). Επίσης στο πλαίσιο της δασμολογικής κλάσης "84", οι εξαγωγές της οποίας αυξήθηκαν κατά 122,9%, η Ελλάδα εξήγαγε στην Ουκρανία ηλεκτρικούς ανελκυστήρες, ψυκτικά έπιπλα, μηχανικές συσκευές διασποράς, ανταλλακτικά για γεωργικές μηχανές κ.α.

Οι εξαγωγές αλουμινίου αυξήθηκαν κατά 18,7% και αφορούσαν κυρίως ράβδους και φύλλα από αλουμίνιο. Η δεύτερη σημαντική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών (14.601% αλλά με μικρή συμμετοχή, 3%) για το 2011 – στο πλαίσιο των διψήφιων δασμολογικών κλάσεων – προήλθε από την κλάση των "αερόπλοιων και διαστημόπλοιων" και αφορούσε κυρίως μικρά αεροσκάφη και συστήματα προσγείωσης.

Ο χαλκός και τα τεχνουργήματα από χαλκό σημείωσαν επίσης σημαντική αύξηση κατά 164,5% σχεδόν αποκλειστικά λόγω των εξαγωγών χάλκινων σωλήνων, ενώ τα παρασκευάσματα λαχανικών και φρούτων παρέμειναν στα περσινά επίπεδα λόγω των ελιών, της κομπόστας ροδάκινου και των γλυκών κουταλιού / μαρμελάδων.

Οι εξαγωγές πλαστικών υλών (πολυπροπυλένιο, πλαστικοί σωλήνες, πολυουρεθάνη) αυξήθηκαν κατά 33% και οι εξαγωγές καπνών (κυρίως sun cured ανατολικού τύπου και flue cured, αλλά και τσιγάρα) μειώθηκαν κατά -51,4%.

α/α	Κύρια εξαγόμενα προϊόντα στην Ουκρανία για το 2011	€	% επί του συνόλου	Μεταβολή % 2010/2011
	Σύνολο	117.919.784	100,0	78,7
1.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	46.981.037	39,8	1.824,7
2.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	16.953.038	14,4	-22,1
3.	38 - Διάφορα χημικά προϊόντα	9.245.008	7,8	24,3
4.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	7.171.316	6,1	122,9
5.	76 - Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο (αλουμίνιο)	4.274.535	3,6	18,7
6.	88 - Αερόπλοια η διαστημόπλοια	3.538.555	3,0	14.601,1
7.	74 - Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	3.307.476	2,8	164,5
8.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων κ.α.	3.202.997	2,7	0,0
9.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	3.064.789	2,6	33,1
10.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	3.012.929	2,6	-51,4
11.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάrbουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	1.757.032	1,5	-
12.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά και προϊόντα της διάσπασης αυτών	1.612.328	1,4	25,7
13.	03 - Ψάρια και μαλακόστρακα	1.576.675	1,3	42,8
14.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	1.433.933	1,2	-37,2
15.	43 - Γουνοδέρματα και γουναρικά, τεχνητά γουνοδέρματα	1.232.962	1,0	42,4
16.	32 - Δειφικά και βαφικά εκχυλίσματα - Ταννίνες, χρωστικά και χρώματα	952.589	0,8	17,8
17.	34 - Σαπούνια, παρασκευάσματα για πλύσιμο, λιπαντικά, κεριά	919.608	0,8	-61,9
18.	58 - Υφάσματα ειδικά - Είδη ταινιοπλεκτικής	892.583	0,8	13,9
19.	33 - Αιθέρια έλαια - ρητινοειδή, είδη αρωματοποίησης	712.075	0,6	-10,3
20.	49 - Προϊόντα των εκδοτικών οίκων / Τύπου	618.757	0,5	-14,1
	Λοιπά Προϊόντα	5.459.562	4,6	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2.2. Προοπτικές για τις ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία

Τρεις είναι οι παράγοντες από καταναλωτικής πλευράς που θα πρέπει να ληφθούν υπ'όψιν από τους Έλληνες ενδιαφερομένους για εξαγωγές στην Ουκρανία. Πρώτον, η οικονομία της Ουκρανίας βρίσκεται ακόμη σε διαδικασία ανάκαμψης από την κρίση και κάλυψης του χαμένου εδάφους της περιόδου 2008-2009.

Δεύτερον, η κοινωνική δομή της Ουκρανίας είναι διαφορετική από εκείνες των λοιπών ευρωπαϊκών χωρών, με την – από απόψεως κατανάλωσης και κουλτούρας – μεσαία τάξη, η οποία συνήθως είναι πιο ανοιχτή σε καταναλωτικούς πειραματισμούς, να είναι υπό μακρά διαδικασία σχηματισμού.

Τρίτον, λαμβανομένων υπ' όψιν και των εισοδηματικών στατιστικών που παρατέθηκαν παραπάνω, στην Ουκρανία το κόστος και η τελική τιμή παίζουν πολύ σημαντικότερο ρόλο για την επιτυχία ενός προϊόντος στην αγορά από την ποιότητα – πολύ μεγαλύτερο από εκείνο που παίζουν στις δυτικές ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης,

σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξει, για συγκεκριμένα προϊόντα, και ο παράγοντας του γοήτρου ("prestige") που θα παράσχει στον καταναλωτή η αγορά ενός προϊόντος, στοιχείο που θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους οι εταιρείες κατά το μάρκετινγκ των προϊόντων τους.

Κατά το παρελθόν έτος, η πλειονότητα των εταιρειών που προσέγγισαν το Γραφείο μας εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για την εξαγωγή τροφίμων στην Ουκρανία. Ο τομέας των τροφίμων σίγουρα έχει τη δυνατότητα να καταστεί αιχμή του δόρατος των ελληνικών εξαγωγών στη χώρα εν ευθέτω χρόνω. Πρέπει όμως να καταστεί σαφές ότι ο Ουκρανός καταναλωτής δεν είναι ιδιαίτερα εκπαιδευμένος στις ελληνικές γεύσεις και τη μεσογειακή διατροφή, ελλείπει, μάλιστα, των απαραίτητων διαφημιστικών / προωθητικών ενεργειών αλλά και ελληνικών εστιατορίων στην πρωτεύουσα, με μόνο τον τουρισμό να δίνει την ευκαιρία στους Ουκρανούς καταναλωτές να γευτούν τα ελληνικά διατροφικά προϊόντα.

Θεωρούμε ότι οι ενδιαφερόμενοι για εξαγωγές τροφίμων στην Ουκρανία θα πρέπει να ξεκινήσουν την παρουσία τους στη χώρα το συντομότερο δυνατόν, προσπαθώντας, όμως, να επιτύχουν τη μεσοπρόθεσμη ισχυρή παρουσία τους στην αγορά και χωρίς να περιμένουν την άμεση επιτυχία, ιδίως όσον αφορά στα προϊόντα εκείνα που είναι στενά συνδεδεμένα με τη μεσογειακή διατροφή, η οποία απέχει σημαντικά από τις τρέχουσες διατροφικές συνήθειες των Ουκρανών και της οποίας τα οφέλη δεν είναι ευρέως γνωστά ακόμη στην Ουκρανία.

Τα ελληνικά φρούτα αν και βρίσκονται ήδη σε αρκετά καλές θέσεις στις εισαγωγές της Ουκρανίας έχουν σημαντικό περιθώριο επέκτασης της παρουσίας τους, την οποία θα πρέπει να επιδιώξουν οι εξαγωγείς με ενεργητικότερες προσωπικές επαφές (επισκέψεις, παρουσίες σε διεθνείς εκθέσεις).

Το δυναμικό της ουκρανικής γεωργίας, το οποίο είναι εν πολλοίς ακόμη ανεκμετάλλευτο μπορεί, σύμφωνα με αναλυτές, να διαδραματίσει, με τους φυσικούς πόρους που διαθέτει, κυρίαρχο ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο στη διατροφή. Συνεπώς, για να επιτύχει αυτό το στόχο η Ουκρανία, θα χρειαστεί να υπάρξουν σημαντικές επενδύσεις στον αγροτοβιομηχανικό τομέα (ιδίως στην αγροτική τεχνολογία και εξοπλισμό, στα αγροχημικά κλπ) με αγορές σύγχρονου γεωργικού εξοπλισμού και μηχανών (καινούργιων και μεταχειρισμένων), σύγχρονων συστημάτων αποθήκευσης σιτηρών και συστημάτων επεξεργασίας και συσκευασίας τροφίμων, καθώς ο τρέχων εξοπλισμός είναι απαρχαιωμένος και κακοσυντηρημένος.

Καθώς η οικοδομική δραστηριότητα στην Ουκρανία είχε τρωθεί σημαντικά από την κρίση του 2009 αλλά προβλέπεται να επανέλθει σταδιακά αλλά σταθερά, τα δομικά υλικά θα μπορέσουν να αποτελέσουν μεσοπρόθεσμα όλο και μεγαλύτερο εξαγωγικό στόχο στην Ουκρανία.

Επίσης, λόγω της ουκρανικής προσπάθειας για απεξάρτηση από το ρωσικό φυσικό αέριο και της διαφαινόμενης αύξησης των τιμών του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά, οι καινοτόμες τεχνολογίες παραγωγής και εξοικονόμησης ενέργειας μπορεί να αποτελέσουν σημαντική αγορά. Παρά ταύτα, οφείλουμε να σημειώσουμε τις ουκρανικές απαιτήσεις ελάχιστου τοπικού περιεχομένου (local content) σε εξοπλισμό επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την απόκτηση εγγυημένης τιμής αγοράς ("green tariff").

Άλλοι τομείς τους οποίους θα μπορούσαν να εξερευνήσουν οι ελληνικές εξαγωγικές εταιρείες είναι τα καταναλωτικά αγαθά παντός είδους, ιδίως εκείνα που μπορούν να προσφερθούν σε χαμηλό κόστος, τα καλλυντικά και, εν γένει, τα προϊόντα γυναικείας περιποίησης και ένδυσης (συμπεριλαμβανομένων, φυσικά, των γουναρικών), τα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας που θα καλύψουν εξειδικευμένες ανάγκες της αγοράς (niche), οι μεταφορές / διανομές / logistics, ο τουρισμός και ο χρηματοπιστωτικός τομέας.

Θεωρούμε, επίσης, ότι οι ελληνικές εξωστρεφείς επιχειρήσεις θα βρουν, κατόπιν της υπογραφής της Σφαιρικής και σε Βάθος Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών / DCFTA μεταξύ Ουκρανίας και Ε.Ε. (μεσοπρόθεσμα λόγω των μεταβατικών περιόδων που θα τεθούν σε ισχύ), πολλά περισσότερα ερείσματα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και συνεργασίας με επιχειρήσεις από την Ουκρανία. Όπως, όμως, αναφέρεται στο Κεφάλαιο Α.10, η θέση της συμφωνίας σε ισχύ μπορεί να καθυστερήσει καθώς για την υπογραφή της θα πρέπει να ικανοποιηθούν οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί από την Ε.Ε.

2.3. Ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία

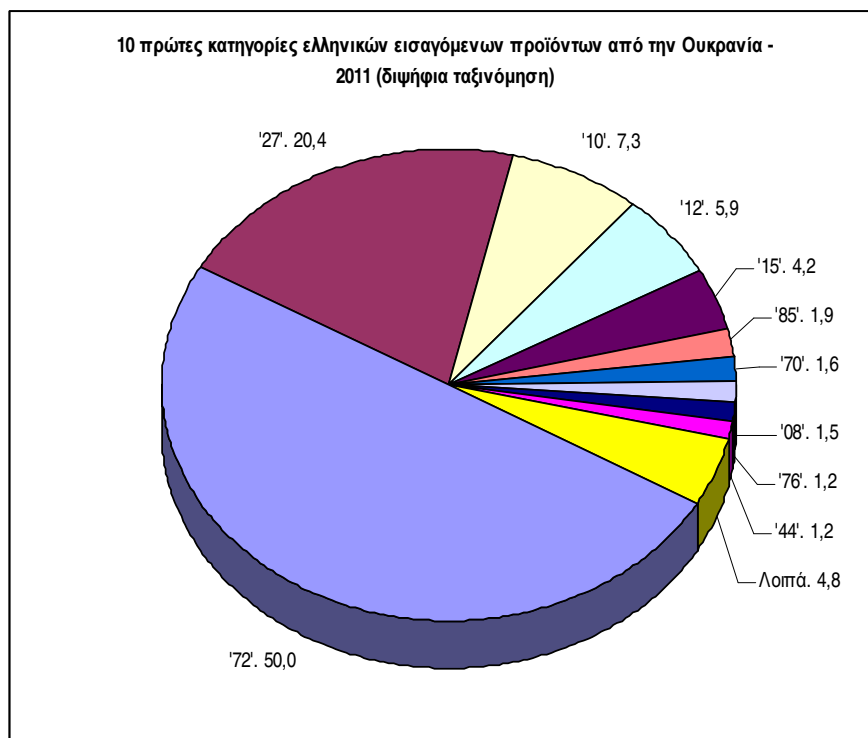
Οι ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία, οι οποίες μετά την εντυπωσιακή μείωσή τους κατά -58,9% το 2009, αυξήθηκαν κατά μόλις 1,6% το 2010, συνέχισαν, σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, να έχουν μικρή αύξηση κατά 0,5%, παραμένοντας ουσιαστικά στάσιμες για την τριετία.

Χαρακτηριστική είναι και πάλι η κυριαρχία της κλάσης "72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας" – η οποία καλύπτει ακριβώς τις μισές των ελληνικών εισαγωγών από την Ουκρανία, έχοντας σημειώσει αύξηση 7,2% από το 2010 – καθώς και το μεγάλο ποσοστό των ορυκτών καυσίμων (συμμετοχή: 20,4%) τα οποία σημείωσαν θεαματική μείωση (-42,4%).

α/α	Κύρια εισαγόμενα προϊόντα από την Ουκρανία για το 2011	€	% επί του συνόλου	Μεταβολή % 2010/2011
	Σύνολο	200.275.075	100,0	0,5
1.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας	100.187.674	50,0	7,2
2.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	40.819.171	20,4	-42,4
3.	10 – Δημητριακά	14.535.731	7,3	2740,1
4.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	11.845.144	5,9	4,1
5.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά και προϊόντα της διάσπασης αυτών	8.415.649	4,2	97,9
6.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	3.866.632	1,9	110,3
7.	70 - Γυαλί και τεχνουργήματα από γυαλί	3.285.173	1,6	121,0
8.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	2.977.180	1,5	38,5
9.	76 - Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο (αλουμίνιο)	2.495.095	1,2	3606,7
10.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάρβουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	2.311.524	1,2	-34,6
11.	26 - Μεταλλεύματα, σκουριές και τέφρες	1.529.947	0,8	449,3
12.	28 - Ανόργανα χημικά πρ/ντα	1.274.609	0,6	34,0
13.	32 - Δεψικά και βαφικά εκχυλίσματα - Ταννίνες, χρωστικά και χρώματα	1.150.920	0,6	66,2
14.	31 – Λιπάσματα	1.071.176	0,5	-55,4
15.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	684.265	0,3	6729,7
16.	25 - Αλάτι, θείο, γαίες και πέτρες, γύψος, ασβέστης καιτσιμέντα	555.622	0,3	-68,3
17.	23 - Υπολείμματα και απορρίμματα βιομηχανιών ειδών διατροφής	537.608	0,3	27,6

18.	34 - Σαπούνια, παρασκευάσματα για πλύσιμο, λιπαντικά, κεριά	429.122	0,2	13,4
19.	29 - Οργανικά χημικά προϊόντα	405.628	0,2	-34,0
20.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	275.476	0,1	-15,1
Λοιπά Προϊόντα		1.621.729	0,8	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

3. Διμερές εμπόριο υπηρεσιών

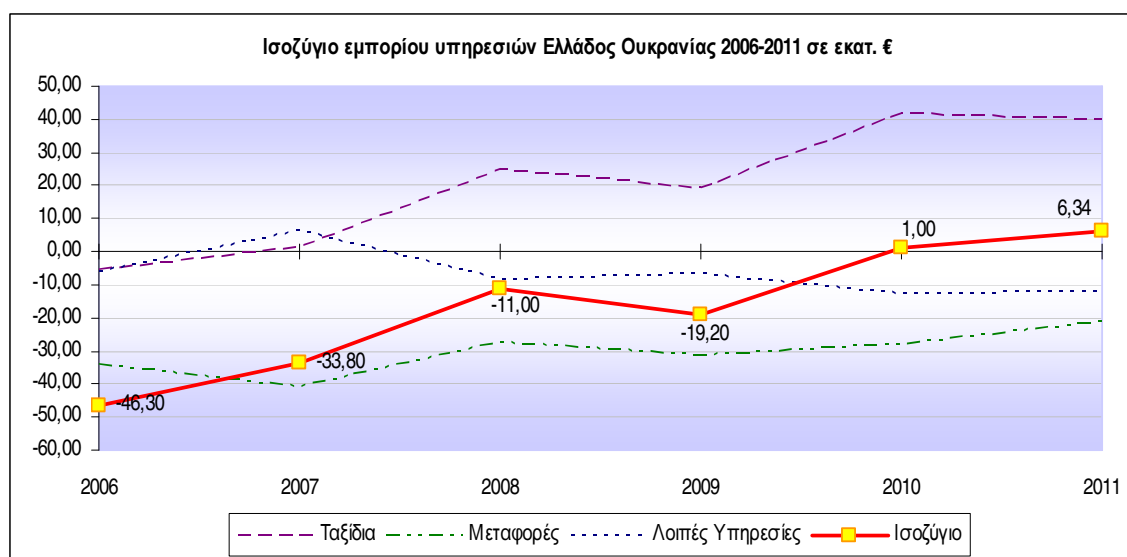
Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το διμερές εμπόριο υπηρεσιών μεταξύ της Ουκρανίας και της Ελλάδος, το οποίο μόλις το 2010 σημείωσε – για πρώτη φορά στην πενταετία – πλεόνασμα ύψους €1 εκατ. υπέρ της χώρας μας, έφτασε το 2011 σε πλεόνασμα €6,34 εκατ. Το πλεόνασμα ήταν φυσική κατάληξη ενός συνεχώς μειούμενου ελλείμματος κατά την τελευταία πενταετία, όπως φαίνεται από την παρακάτω χρονική σειρά, κυρίως λόγω μιας σχεδόν σταθερής αύξησης των εισπράξεων στον τομέα των υπηρεσιών που άπτονται στα ταξίδια, τομέας που προσέφερε το 2011 90,2% των ελληνικών εισπράξεων.

Ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδος – Ουκρανίας σε εκατ. €								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	% επί του συνόλου	Μεταβολή 2010/11 (%)
Εισπράξεις	19,90	46,60	59,60	40,40	64,10	76,15	100,00	18,8
Ταξίδια	12,00	20,70	49,20	34,70	58,40	68,65	90,15	17,6
Μεταφορές	6,60	8,40	8,60	4,30	2,90	3,50	4,60	20,7

Λοιπές Υπηρεσίες	1,30	17,50	1,80	1,40	2,80	4,00	5,25	42,9
Πληρωμές	66,20	80,40	70,60	59,60	63,10	69,81	100,0	10,6
Ταξίδια	17,80	19,80	24,50	15,70	16,80	28,96	41,5	72,4
Μεταφορές	40,90	49,40	35,90	35,60	30,80	24,78	35,5	-19,5
Λοιπές Υπηρεσίες	7,50	11,20	10,20	8,30	15,50	16,07	23,0	3,7
Ισοζύγιο	-46,30	-33,80	-11,00	-19,20	1,00	6,34		534,0
Ταξίδια	-5,80	0,90	24,70	19,00	41,60	39,69		-4,6
Μεταφορές	-34,30	-41,00	-27,30	-31,30	-27,90	-21,28		-23,7
Λοιπές Υπηρεσίες	-6,20	6,30	-8,40	-6,90	-12,70	-12,07		-5,0

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Είναι χαρακτηριστική άλλωστε η σχεδόν παράλληλη τάση που διαφαίνεται στο γενικό ισοζύγιο και στο ισοζύγιο των εισπράξεων από ταξίδια.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

4. Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Ουκρανία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας, το σύνολο των εισερχομένων από την Ελλάδα στην Ουκρανία ξένων άμεσων επενδύσεων ανερχόταν την 1 Ιανουαρίου 2011 σε USD 327,9 εκατ. Κατά τη διάρκεια του έτους και έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011, οι ελληνικές επενδύσεις αυξήθηκαν κατά USD 100,4 εκατ. (ήτοι 30,6%) σε USD 428,3 εκατ. Κατά την εν λόγω ημερομηνία, οι ελληνικές επενδύσεις αποτελούσαν το 0,9% του συνόλου των ξένων άμεσων επενδύσεων στη χώρα.

Μεταξύ των 47 ελληνικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην ουκρανική αγορά συγκαταλέγονται οι: Eurobank, Τράπεζα Πειραιώς, Alpha Bank, Coca Cola Hellenic, Όμιλος "Μηχανική", Ήφαιστος, Alumil, Balkan, Etem, Profilco, Yioula, Νεοχημική, Chipita, Sunlight, Printec κ.α.

Είναι ευδιάκριτο ότι ο τομέας που έχει συγκεντρώσει το μεγαλύτερο ελληνικό επενδυτικό ενδιαφέρον στην Ουκρανία είναι ο τραπεζικός. Η EFG Eurobank εξαγόρασε την ουκρανική Universal Bank και, στις αρχές Ιουλίου 2007, έθεσε σε λειτουργία δίκτυο καταστημάτων στη χώρα. Επίσης, η Τράπεζα Πειραιώς εξαγόρασε τον Μάιο 2007 ποσοστό 78% της ουκρανικής τράπεζας International Commerce Bank, και η Alpha Bank, τον Μάρτιο του 2008, εξαγόρασε ποσοστό 90% της ουκρανικής τράπεζας OJSC Astra Bank.

Σημειώνεται, επίσης, ότι υπάρχουν συμμετοχές ελληνικών κεφαλαίων σε καταστατικά επιχειρήσεων που έχουν καταχωρηθεί ως εισερχόμενες από άλλες χώρες και όχι από την Ελλάδα, όπως π.χ. δεν έχουν καταχωρηθεί ως ελληνικές οι επενδύσεις της Coca Cola Hellenic και της Eurobank, και δεν προσμετρώνται στα επίσημα στοιχεία ως ελληνικές επενδύσεις.

Οι ουκρανικές επενδύσεις στην Ελλάδα χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές και, συνεπώς, δεν είναι διαθέσιμες στο κοινό σύμφωνα με το Νόμο της Ουκρανίας "Περί κρατικών στατιστικών".

5. Τουρισμός

Οι τουριστικές σχέσεις της Ουκρανίας με την Ελλάδα είναι δυναμικά αναπτυσσόμενες και παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές. Το ενδιαφέρον για τη χώρα μας είναι άλλωστε μεγάλο στην Ουκρανία, από ιστορικής και θρησκευτικής πλευράς, και βέβαια από πλευράς αναψυχής και διακοπών. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον καθίσταται σαφές από τους αριθμούς των Ουκρανών που επισκέπτονται τη χώρα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ουκρανικής Στατιστικής Επιτροπής, το 2011, 48,5% περισσότεροι Ουκρανοί (συνολικά 94.240) επισκέφθηκαν την Ελλάδα, από 63.467 Ουκρανούς το 2010. Η αντίστοιχη αύξηση για το 2010 από το 2009 ήταν επίσης ιδιαίτερα υψηλή, ήτοι 61%, καθώς το 2009 την Ελλάδα είχαν επισκεφθεί 39.445 Ουκρανοί.

Εκ των 94.240 Ουκρανών που επισκέφθηκαν την Ελλάδα το 2011, 46.065 οργάνωσαν το ταξίδι τους μέσω τουριστικών πρακτόρων (2010: 34.037, 2009: 24.374) και οι υπόλοιποι ταξίδεψαν ιδιωτικά. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία αυτά αναφέρονται μόνο σε Ουκρανούς που αναχώρησαν αεροπορικώς για την Ελλάδα, συνεπώς, ο πραγματικός αριθμός εισόδου Ουκρανών στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερος.

6. Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους εξαγωγείς / επενδυτές

Γενικά η Ουκρανία είναι μια μεγάλη πληθυσμιακά χώρα, της οποίας όμως οι καταναλωτές έχουν, κατά μέσο όρο, περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα. Παρά ταύτα, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό προορισμό των ελληνικών εξαγωγών, οι προοπτικές των οποίων αναλύονται στο κεφάλαιο 2.2. Παρακάτω ακολουθεί σειρά

επισημάνσεων και συστάσεων για τις εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις που θέλουν να δραστηριοποιηθούν στην Ουκρανία.

Οι εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να γνωρίζουν τα εξής:

- Πληροφόρηση από το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου

Όσον αφορά στη ανεύρεση επιχειρηματικών εταίρων από την Ουκρανία, το Γραφείο μας μπορεί να παράσχει σε κάθε ενδιαφερόμενη εταιρεία που θα μας απευθύνει αίτημα για συγκεκριμένο προς εξαγωγή προϊόν, καταλόγους με εισαγωγείς / διανομείς του εν λόγω προϊόντος – με τους οποίους η εν λόγω εταιρεία θα έλθει σε απευθείας επαφή για να διερευνήσει δυνατότητες συνεργασίας – πληροφόρηση για δασμολογικά καθεστώτα, πληροφορίες για σχετικές με το προϊόν διεθνείς εκθέσεις αλλά και οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση μπορεί να απαιτηθεί.

Το Γραφείο μας έχει τη δική του ιστοσελίδα (www.agora.mfa.gr/ua99) στην πύλη του Υπουργείου Εξωτερικών "Agora" (<http://www.agora.mfa.gr>) όπου και αναρτώνται σε συνεχή βάση οποιεσδήποτε ζητήσεις για προϊόντα και υπηρεσίες περιέρχονται στο Γραφείο μας από Ουκρανούς επιχειρηματίες. Επίσης, μεταξύ άλλων χρήσιμων πληροφοριών για τη χώρα, στην εν λόγω ιστοσελίδα αναρτάται και το μηνιαίο μας δελτίο καθώς και τα εβδομαδιαία δελτία δημοσίων προμηθειών για την Ουκρανία.

Στην Οδησό λειτουργεί το έτερο Γραφείο Ο.Ε.Υ. της Ελλάδος στην Ουκρανία, το οποίο έχει στην αρμοδιότητά του τις περιοχές Οδησσού, Νικολάγιεφ, Χερσών, Κιροβογκράντ, Βίνιτσα, Αυτόνομης Δημοκρατίας της Κριμαίας και Σεβαστούπολης. Σε περίπτωση που οποιαδήποτε εταιρεία ενδιαφέρεται για δραστηριοποίηση σε μια εκ των ως άνω περιφερειών, σκόπιμο θα ήταν να απευθυνθεί στον επικεφαλής του εν λόγω Γραφείου, κ. Δ. Ζιώγα, Σύμβουλο Α' Ο.Ε.Υ., για εστιασμένη σχετική πληροφόρηση.

- Επικοινωνία / γλώσσα

Η εμπειρία του Γραφείου μας έχει δείξει ότι σκόπιμο είναι ο επιχειρηματίας που επιθυμεί να έρθει σε επαφή δια αλληλογραφίας (ηλεκτρονικής ή άλλης) με κάποια ουκρανική εταιρεία να προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει τη ρωσική ή την ουκρανική γλώσσα. καθώς η αγγλική δεν ομιλείται ευρέως και, σε κάθε περίπτωση – όπως έχει διαπιστωθεί επανειλημμένως – μια επιστολή σε μια από τις ομιλούμενες γλώσσες θα έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες να εξεταστεί και να απαντηθεί.

Το ίδιο ισχύει και για την προσωπική παρουσία σε επισκέψεις ή εκθέσεις. Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να συνοδεύονται από διερμηνείς για την καλύτερη δυνατή συνεννόηση – εκτός φυσικά αν ομιλούν οι ίδιοι μία από τις δύο γλώσσες.

- Προσωπική επαφή

Σε κάθε περίπτωση ενθαρρύνονται οι προσωπικές επισκέψεις και επαφές των Ελλήνων με τους Ουκρανούς επιχειρηματίες από τους οποίους θα αναζητήσουν συνεργασία. Πέραν της προσωπικής επαφής, που είναι πάντα επιθυμητή και εκτιμάται στους ουκρανικούς επιχειρηματικούς κύκλους, τοιουτοτρόπως δίνεται η

ευκαιρία στον Έλληνα επιχειρηματία να ελέγξει τις εγκαταστάσεις και γενικότερα τη λειτουργία της ουκρανικής εταιρείας εκ του σύνεγγυς καθώς και να αποκτήσει εικόνα της τοπικής αγοράς, του ανταγωνισμού, των δικτύων διανομής κ.α. τα οποία μπορεί να είναι πολύ διαφορετικά από την εμπειρία που η ελληνική επιχείρηση έχει ως σήμερα.

- Συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις

Για τους παραπάνω λόγους προτείνεται και η συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις που διοργανώνονται στην Ουκρανία, κατάλογο των οποίων αναρτά το Γραφείο μας ετησίως στην πύλη του Υπουργείου Εξωτερικών <http://www.agora.mfa.gr>.

- Δικηγορικές υπηρεσίες

Οι εξωστρεφείς επιχειρήσεις από την Ελλάδα που ενδιαφέρονται για επενδύσεις ή μια πιο διευρυμένη συνεργασία, πέραν των απλών εξαγωγών, με Ουκρανούς επιχειρηματίες, καλό θα είναι να έρθουν σε επαφή με δικηγορικό γραφείο το οποίο θα συμβουλευτούν ή το οποίο θα τους εκπροσωπήσει σε οποιαδήποτε διαδικασία με το ουκρανικό Δημόσιο ή συμφωνία με Ουκρανούς επιχειρηματίες.

Η περιπλοκότητα και οι συχνές μεταβολές της ουκρανικής νομοθεσίας, η διαφθορά, η γραφειοκρατία και η πιθανή άγνοια του modus operandi της ουκρανικής αγοράς καθιστούν τη δικηγορική συνδρομή εκ των ων ουκ άνευ. Επίσης, συνιστάται θερμά η εμπλοκή δικηγόρου σε οποιαδήποτε περίπτωση αφορά διερεύνηση αγοράς ακινήτου.

- Επαφή με ελληνικές τράπεζες

Στην Ουκρανία δραστηριοποιούνται τρεις ελληνικές τράπεζες, οι "Universal Bank" (Eurobank), Τράπεζα Πειραιώς και "Astra Bank" (Alpha Bank) και δύο κυπριακές τράπεζες, οι Τράπεζα Πειραιώς και Marfin. Οι ενδιαφερόμενοι για δραστηριοποίηση στην Ουκρανία μπορούν να έρθουν σε επαφή με κάποια από αυτές τις τράπεζες ώστε να συζητήσουν τρόπους με τους οποίους αυτές θα μπορούσαν να τους εξυπηρετήσουν ή να τους παράσχουν πληροφόρηση στο πλαίσιο των χρηματοοικονομικών ή εν γένει δραστηριοτήτων τους.

- Έλλειψη διμερούς επιχειρηματικού θεσμού στην Ουκρανία

Σημειώνουμε ότι, παρά πολλαπλές προσπάθειες του Γραφείου μας παλαιότερα, στην Ουκρανία δεν υφίσταται μέχρι στιγμής κάποιος επίσημος ουκρανο-ελληνικός επιχειρηματικός σύνδεσμος, ένωση ή επιμελητήριο.

Παρά ταύτα σημειώνουμε την ύπαρξη του Ελληνο-Ουκρανικού Επιμελητηρίου στον Πειραιά (Λουδοβίκου 1 & Πλ. Οδησού, τ.κ.:18531 - Τηλ.: 210 4119340, Φαξ: 210 4119341, e-mail: huc@otenet.gr).

- Προτίμηση σε καλά εδραιωμένους εισαγωγείς

Οι Έλληνες εξαγωγείς, τουλάχιστον στις αρχικές τους προσπάθειες για εξαγωγές στην Ουκρανία, θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα για συνεργασία σε εισαγωγικές εταιρείες με εμπειρία στο χώρο των εισαγωγών των προϊόντων τα οποία ενδιαφέρεται να εξάγει η ελληνική επιχείρηση ακόμη και αν το κέρδος είναι

μικρότερο. Το Γραφείο μας έχει γίνει συχνά μάρτυρας περιπτώσεων κατά τις οποίες ελληνικές επιχειρήσεις συνεργάστηκαν με ουκρανικές επιχειρήσεις ή άτομα τα οποία είχαν ή έπειθαν ότι είχαν κάθε διάθεση να προωθήσουν τα ελληνικά προϊόντα, μόνο για να αποδειχθεί αργότερα ότι δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις των διαδικασιών και της αγοράς, με αποτέλεσμα ζημιές για τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Επίσης, οι εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις με ενδιαφέρον για την Ουκρανία θα πρέπει να προσέξουν τα εξής:

- Έλεγχοι / τελωνειακές εκτιμήσεις αξίας εισαγόμενων προϊόντων

Όπως αναφέρεται και παραπάνω, η συνεργασία με εισαγωγείς με εμπειρία είναι ιδιαίτερα επιβοηθητική στην περίπτωση των τελωνείων, τα οποία συχνά προβαίνουν σε επιπρόσθετους ελέγχους, ζητούν επιπρόσθετα έγγραφα ή προσπαθούν να αυξήσουν την τελωνειακή αξία των εισαγόμενων προϊόντων, σύμφωνα με τις τελωνειακές τιμές αναφοράς, απορρίπτοντας τις τιμές που αναγράφονται στα τιμολόγια. Οι έμπειροι εισαγωγείς συνήθως γνωρίζουν πώς να αποφύγουν ή να διαχειριστούν παρόμοιες περιπτώσεις.

- Διαφθορά / Γραφειοκρατία

Η γραφειοκρατία συνεχίζει να λειτουργεί στην Ουκρανία με τρόπο ο οποίος δεν είναι βοηθητικός προς τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις – παρά μεμονωμένες προσπάθειες από οργανισμούς όπως η κρατική υπηρεσία προσέλκυσης επενδύσεων "InvestUkraine". Κατά συνέπεια, η διαφθορά βρίσκει εύφορο έδαφος για επέκταση στο δημόσιο αλλά και τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως υπό τη μορφή διευκολύνσεων ή (ταχύτερης) επίλυσης προβλημάτων.

- Τρόποι πληρωμής

Για επιχειρηματικές επαφές, τουλάχιστον σε πρώτο στάδιο, θα πρέπει να προτιμάται πάντα η προπληρωμή. Επίσης, σημειώνεται ότι, κατά καιρούς, η αγορά (κυρίως οι μεγάλες αλυσίδες λιανικής) καθυστερούν πληρωμές με αποτέλεσμα να δημιουργούν σημαντικά προβλήματα στη ρευστότητα των εισαγωγέων.

- Καθυστερήσεις στην επιστροφή ΦΠΑ

Οι ενδιαφερόμενοι για επενδύσεις στην Ουκρανία θα πρέπει να γνωρίζουν ότι οι καθυστερήσεις στην επιστροφή ΦΠΑ είναι συχνές και σημαντικές και να συνυπολογίσουν το ενδεχόμενο αυτό πριν την επένδυσή τους.

- Μεταφορά ζημιών στις επόμενες χρήσεις

Εταιρείες έχουν αντιμετωπίσει προβλήματα με τη μεταφορά ζημιών στις επόμενες χρήσεις λόγω ασαφειών στη νομοθεσία.

- Πλαστά στοιχεία, τίτλοι, πιστοποιήσεις

Έχουν φτάσει στο Γραφείο μας καταγγελίες για πλαστούς τίτλους, πιστωτικές / εγγυητικές επιστολές και πιστοποιήσεις. Οι αποδέκτες τέτοιων πιστοποιητικών θα

πρέπει να επιβεβαιώνουν τη γνησιότητά τους μέσω ενός δικηγορικού γραφείου ή σε άμεση επαφή με τον εκδότη / την εκδούσα αρχή.

- Πνευματική ιδιοκτησία

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν προστατεύονται επαρκώς και οι εταιρείες που εμπορεύονται προϊόντα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στη διαχείριση τους στην ουκρανική αγορά.

- Απουσία ανεξαρτήτων εργαστηρίων

Δεν υπάρχει ανεξάρτητο εργαστήριο αναλύσεων τροφίμων στην Ουκρανία και, συνεπώς, αν υπάρχει διαφωνία εταιρείας με τις κρατικές αρχές δεν υπάρχει δυνατότητα επαναληπτικών ελέγχων από ανεξάρτητο φορέα με επισήμως αποδεκτά αποτελέσματα.

- Παράνομες υφαρπαγές εταιρειών

Προσφάτως έχει εντατικοποιηθεί το φαινόμενο των παρανόμων υφαρπαγών εταιρειών. Οι τακτικές παράνομη υφαρπαγής εταιρικής ιδιοκτησίας έχουν μεταβληθεί τα τελευταία έτη, καθώς, ενώ, στο παρελθόν, στο 99% των περιπτώσεων, οι υφαρπαγές λάμβαναν χώρα δια της δικαστικής οδού, οι πίεςεις πλέον δρομολογούνται μέσω των υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Κατά κανόνα, ασκείται δίωξη στον ιδιοκτήτη της επιχείρησης/στόχου, ο οποίος, κατόπιν, καλείται να παρουσιαστεί σε κάποια υπηρεσία επιβολής του νόμου. Στελέχη της υπηρεσίας, κατά τη συνάντηση, προσφέρουν το κλείσιμο της υπόθεσης σε αντάλλαγμα της μεταβίβασης των εταιρικών δικαιωμάτων. Ειδικοί της αγοράς θεωρούν ότι, εν όψει της επικείμενης απελευθέρωσης της πώλησης αγροτικών γαιών στην Ουκρανία, αναμένεται μεγάλο κύμα παράνομων υφαρπαγών και στον αγροτικό τομέα.

7. Συμπεράσματα

Η Ουκρανία βρίσκεται ακόμη σε φάση ανάκαμψης από τη χρηματοοικονομική κρίση του 2009 και τη σημαντική ύφεση που υπέστη η ουκρανική οικονομία, απότοκο κυρίως της σημαντικότητας μείωσης στη βιομηχανική παραγωγή. Η εξαγωγική ισχύς της Ουκρανίας συνεχίζει να βασίζεται σε περιορισμένο κύκλο προϊόντων, στενά συνδεδεμένο με τις διακυμάνσεις των τιμών στην εξωτερική αγορά. Συνεπώς, η ανάπτυξη της βιομηχανικής της παραγωγής και, κατ' επέκταση η αύξηση του ΑΕΠ της καθορίζονται από την εξωτερική ζήτηση των εν λόγω προϊόντων.

Το 2011 έδειξε τη σημασία που έχει για την οικονομία της Ουκρανίας μια καλή εσοδεία σιτηρών, η οποία ενίσχυσε σημαντικά τις εξαγωγές αλλά και κράτησε χαμηλά τον πληθωρισμό στη χώρα. Η επίλυση, δε, των ενεργειακών προβλημάτων της χώρας, όποτε αυτή επιτευχθεί, θα δώσει σοβαρότατη περαιτέρω ώθηση στην οικονομία.

Η ουκρανική αγορά είναι μεγάλη πληθυσμιακά αλλά με σχετικά χαμηλή εισοδηματική δύναμη. Διαθέτει, μεν, σημαντικές μεσοπρόθεσμες προοπτικές, ιδίως κατόπιν της θέσης σε ισχύ της DCFTA και της αναμενόμενης εκτροπής εμπορίου

προς την Ε.Ε., παραμένει, δε, μια δύσκολη αγορά, και ως προς την προσβασιμότητα και ως προς τις πωλήσεις, ενώ η μη-προβλεψιμότητά της μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στους εξαγωγείς που δεν έχουν ήδη κάποια εμπειρία.

Στο Κεφάλαιο Β.2.2 περιλαμβάνεται περιγραφή των προοπτικών για τις ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία. Στις ενδιαφερόμενες εταιρείες συστήνεται να ξεκινήσουν το συντομότερο δυνατόν την προσπάθεια εισαγωγής των προϊόντων τους στη χώρα έστω και με μικρές ποσότητες και με χαμηλότερο κέρδος, ώστε μεσοπρόθεσμα όταν οι συνθήκες είναι ευνοϊκότερες, να βρίσκονται ήδη μέσα στην αγορά και να έχουν γνώση του αντικειμένου.

Το Γραφείο μας είναι στη διάθεση οποιασδήποτε εταιρείας που έχει ενδιαφέρον για την αγορά της Ουκρανίας για την παροχή κάθε συνδρομής και πληροφόρησης που μπορεί να προσφέρει.

	Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου
Διεύθυνση:	10 Panfilovtsiv St. Kyiv 01901
Τηλέφωνο:	(+38044) 254 3750, 254 3763
Fax:	(+38044) 254 5321
e-mail:	ecocom-kiev@mfa.gr
Website:	www.agora.mfa.gr/ua99
Προϊστάμενος:	Π. Ολζιέρσκυ, Γραμματέας Ο.Ε.Υ. Α΄